

Ya'nan Israiro copirnoros'a napopiso'

Tapi copirno mashotaton parisitërinso'

1 ¹Tapi copirno mashotërin. Napo-huachina të'narin ni'ton, noyá a'motopi. Inapotopirinahuë tëranta', co nanitërinhuë' huënocatacaso'. ²Napoaton a'nara catahuacaso marë' hua'an acorinsoari itapon: "A'nara nanon nocomatënquën nëhuëtiinquënso marë' yonítiinënso ya'huërin. Napora-huaton cahuainquënso marë' quëmarë chachin huë'ëin," itërin.

³Napotohuachina a'nara nanon noyápiroyanchin nininso' ya'ipi Israiro no'paquë yonípi. Yonipachinara, Sonin ninano itopiquë a'nara quënanpi. Inaso' sanapi, Apisaca itopi. Ina quënanatona Copirnoquë quëpapi. ⁴Ina sanapiso' noyápiroyanchin. Inari copirno a'paiaton nocomarárin. Inaso napoaponahuë', co onporonta copirnoros'a tēcarichininhuë'.

Atoniasë, copirno yaya'coninso'

⁵Naporo tahuëri'sa copirno hui'nin Atoniasë itopisoso', pa'pin yaya'huërë-taton: "Ca copirno nisarahuë," tēnin. (Inaso', Aquita itopiso' hua'huin.) Ina pochin yonquiaton na'amiachin aluëta-caiso toronano'sa pa'anin. Cahuarioquë pa'pisopita sontaros'santa ya'huëtërin. A'pairápaíso marënta', a'natërápo shonca sontaros'sa ina marë' acorin. ⁶Inaso hua'huatapon quëran huarë' co pa'pini pënëninhuë' ni'ton, co noyahuë'

cancantërin. Ma'sona tëranta nisa-huachina, co onporo tëranta pa'pini: "Ma'marëta ina pochin nisaran," co itërinhuë'. Apësaronco piquëran inaso' hua'huatërin. Naporahuaton inanta', noyapin noyapin ni'tërin. ⁷A'na tahuëri inaso', Coapo itapon: "Catahuaco canta', copirno ya'coin," itërin. Itohuachina: "Noyapa', catahuainquën nipachin," itërin inarinta'. Apiataro corto hua'anta ina chachin natanpachina, inarinta a'panirin. ⁸Satoco corto hua'aniso napoaponahuë', co ina catahuarinhuë'. Coiata hui'nin Pinaia itopiso', Natan pënëntona'pi, inapitarinta co ina catahuapihuë'. Tapi amiconën Simii itopisonta', co Atoniasë catahuarinhuë'. Copirno a'paipisopita sontaros'santa', co ina catahuapihuë'.

⁹A'na tahuëri Atoniasëso', Soiriti natëtë pirayan pita ninin. (Inaso natëtë', Noquiri itopiquë huinan ya'huërinso ya'cari ya'huërin.) Ina pitaquë capa-caiso marë' ohuicaro'sa', tororo'sa', toroa'huaro'sa amoshin nipisopita, inapita atëpatërin. Inapoaton ya'ipi pochin iinpita përarin. Ya'ipi Cota huënton sacatoro'sa copirno marë' sacatopisonta', përarin. Coshatasoi sha'huirin: "Ya'ipi israiro'sa copirnonën ca ya'coanahuë," itërin. ¹⁰Napoapona-huë', Natan pënëntona'piso co përarinhuë'. Pa'pin a'paipisopita sontaros'sa', Pinaia, iya'huain Saromon, inapitanta co përarinhuë'.

¹¹Natanso naporapiso nicaton, Saromon a'shin nontapon pa'nin:

—Atoniasë pita nisarin. Inaquë ya'ipi përarinsopita natantonënguë naporin: “Israiro'sa copirnonën ca ya'coanahuë,” ténin. Copirnosó', co manta nitotopirinhüë' napoarin. ¹²Napoaton apira carinquën sha'huichinquën ma'sona noya nicamasó'. Inapohuatan co tēpaponënhüë'. Saromonta co tēpaponahuë'. ¹³Paaton copirno nontoonquë': “Quëmasó' sinioro copirno chiníquën nanantëran. Nani iráca sha'huitëranco: ‘Yoscoarë' hui'nahuë Saromon itërahuëso' ya'huërëtaponco,’ itëranco. Napoapona-hüë', nani Atoniasë ya'conaton hua'a-nëntacaso caniaritarin huachi,” itëquë'. ¹⁴Napotasën chachin canta ya'conato, ina chachin sha'huitarahuë, itërin.

¹⁵Napotohuachina Pitisapiso' pa'sahuaton, patoananënguë copirno ni'conin. Inaso' noyá mashoya ni'ton, Apisacari a'pairárin ni'conin. ¹⁶Naporo' isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, copirno mosharin. Inapoaso' copirnorí itapon:

—¿Ma'ta nohuantëran? itërin.

¹⁷—Quëmasó' sinioro copirno chiníquën nanantëran. Nani iráca sha'huitëranco: “Yoscoarë' hua'huan Saromon itërëso' ya'huërëtaponco,” itëranco. ¹⁸Napoaponahuë', nani Atoniasë ya'conaton hua'anëntacaso caniaritarin huachi. Naporinso quëmaso sinioro copirno, co nitochátërranhuë'. ¹⁹Tororo'sa', toroa'huaro'sa inapita atëpatërin. Na'a ohuicaro'santa atëpatahuaton, pita nisarin. Hui'nanpita ya'ipiya pochin përarin. Apiataro, Coapo, inapitanta përarin. Saromoánchin co përarinhüë'. ²⁰Inaso napopirinhüë', ya'ipiyacoi ninárainquën insosona quëma ya'huërënamën copirno acocaso'. ²¹Co'so' ina pochin Saromon

acoyátërasënquënhüë', ma'sha onpohuatan, Atoniasë quiyaso' tēpaponcoi.

²²⁻²³Nontaso chachin Natan pënëntona'pinta', copirno pëiquë canquirin. Canquirinso a'nari sha'huitohuachina: “Ya'cointa'in,” ténin. Copirno notënanquë nipachina, inaso noya nicaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshomarin. Naporo' Pitisapiso' pipirin. ²⁴Natani copirno itapon:

—¿Quëma chachin sinioro copirno camaitëran ni'ton, Atoniasë quëma ya'huërënamën hua'anëntarin huachi? ²⁵Ipora tahuëri chachin inaso pita nicaton, na'a ohuicaro'sa', tororo'sa', toroa'huaro'sa', inapita atëpatërin. Inapora huaton ya'ipiya pochin hui'nanpita përarin. Sontaro capitano'santa përasahuaton, Apiataro corto hua'aonta përarin. Inaquë capatona', o'otona', chiníquën noncaroapi: “¿Atoniasë copirno, hua'qui tahuëri hua'anëncinpoa'!” tosapi. ²⁶Napoaponahuë', co caso sha'huitërincohuë'. Satoco corto hua'an, Pinaia, inapitanta co sha'huitërinhuë'. Co Saromon tëranta sha'huitërinhuë'. ²⁷Insosona quëma ya'huërënamën hua'anëntacaso co sha'huitaponcorahuë' acoran ni'ton, ¿ina pochin nisamarai ti? itërin.

Saromon copirno ya'conacaso', Tapi camaitërinso'

²⁸Natani napotërinso' natanahuaton, Tapiso', Pitisapi apërátaantarín. Huë'sahuaton inaso', copirno notënanquë huanirin. ²⁹⁻³⁰Naporo' copirnorí itapon:

—Siniorosó', nisha nisha ma'sha onporahuësopita quëran nicha'ërinco. Ina ni'sárinco ni'ton, Yosë chinotërehuaso yonquiato iráca Yoscoarë' itëranquën. Napo nontëranquënso chachin, ipora tahuëri nisarahuë. Hua'huan copirno ya'conaton, hua'anëntërahuëso

shiranëhuëquë huënsapon huachi, itërin. ³¹Napotohuachina Pitisapiso', copirno noya nicaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshomarin. Napotahuaton chiníquën nonin:

—¡Nanpimiataton sinioro copirno hua'anëntocoi! itërin.

³²⁻³³Ina quëran Tapiso' piyapinënpita camairin Satoco corto hua'an përacaiso'. Pinaia, Natan pënëntona'pi, inapitanta amatërin. Huë'pachinara itapon:

—Catahuainacoso marë' hua'ano'sa acorahuëso quëparahuatoma', hui'nahuë Saromon itërahuëso moranëhuëquë a'mitoco'. Inapotahuatoma', Quiyon huinanquë quëpaco'. ³⁴Inaquë Satoco, Natan, inapitari tomaquë opomototahuatona', israiro'sa copirnonën nicacaso' marë' aco'ina'. Nani acohuachina', naní quëran chiníquën noina': “¡Saromon copirno hua'qui tahuëri nanpiton, hua'anëchinpoa!” china'. ³⁵Ina quëran ca'tanatoma', hua'anëntërahuëso' shiranëhuëquë ahuënsëico'. Nani ina huayonahuë ca ya'huërenamëhuë ya'ipi israiro'sa hua'anëntacaso marë', itërin.

³⁶Naporo' Pinaiari copirno itapon:

—¡Noyapa! Camaitëranso chachin mini nisarai. Ipora camaitëranso', Yosë nohuantërinso chachin niin. ³⁷Naporahuaton quëma catahuarinquënso pochachin Saromonta Siniorori catahuain. Ina nohuanton quëma hua'anëntëran quëran noya noya inaso hua'anëchin, itërin.

³⁸Ina quëran inapitaso', quiritoro'sa', piritoro'sa', inapitarë chachin Quiyon huinanquë pa'pi. Copirno moranëquë Saronon a'mitëahuatona pa'pi. ³⁹Co'huara inaquë pa'shâtëraponaraihuë', Satoco corto hua'anso', Yosë caposonën ya'huërinquë pa'nin. Ina quëran pomonquë Yosë marë' toma tapapiso

masahuaton pa'nin. Canconpachina, inaquë Saromon opomototahuaton copirno nicacaso marë' acorin. Ina piquëran a'nari carniro pomon pihuirin. Naporo' ya'ipi ca'tanpisopitari chiníquën nonatona': “¡Saromon copirno hua'qui tahuëri nanpiton, hua'anëchinpoa!” topi. ⁴⁰Naporahuatona Quirosarinquë imaquipi. Capa cancantatona piri-nano'sa pihuiari. Inapoapona pochin chiníquën noncaropi ni'ton, no'pa' nacontochináchin niriapi.

⁴¹Atoniasëso', ya'ipi përarinsopitarë chachin pë'inipi. Naporo' a'napita israiro'sa noncaropiso' natanpi. Coaponta carniro pomon pihuiariso' natanahuaton tapon:

—Ninanoquë chiníquën noncarorapi. ¿Ma'ta ipora onpocal? tënin. ⁴²Napoaso chachin Apiataro corto hua'an hui'nin Conatan itopisoso' canquirin. Canquihuachina Atoniasëri itapon:

—Huëquë'. Quëmaso' chiníquën nanantëran. Noya nanan ipora quëshiarancoi, itërin.

⁴³—Co'chi paya. Copirnonënpoa ya'huëretacaso marë' nani Saromon acorin. ⁴⁴⁻⁴⁵Satoco, Natan, Pinaia, inapita copirnorori camairin: “Quiritoro'sa', piritoro'sa', inapitarë'quëma chachin Saromon ca'tanatoma', ya'huërenamëhuë ina acoco'. Ina marë' moranëhuëquë a'mitëco'. Naporahuaton Satoco corto hua'an, Natan pënëntona'pi, inapitari copirno nicacaso marë' Quiyonquë aco'ina',” tënin. Ina pochin nicatona', capa cancantërenachin huënantarapi. Inahua mini noncarorapiso natanama nisapaso'. ⁴⁶⁻⁴⁸Inapoaton Saromon, hua'anëntacaso shiranëquë huënsërin. Catahuacaso marë' copirno Tapiri acorinsopitanta paaparahuatona': “Ma noya copirnonëhuëi nicacaso marë' ya'conan. Yosë chachin catahuainquën tata quëran panca

pancana hua'anëntamaso!," itopi. Copirno Tapi chachionta pè'saranénquë mónsho tahuaton, iso pochin Yosë chinotërin: "Ma noyanquëncha quëmaso! Siniro ninan paya. Quëmaso Yosënuquën, isirairo'sacoi chinotërainquën. Quëma nohuanton a'nara hui'nahuë camaitacaso marë! ya'conin ni'nahuë," ténin, itërin Conatani.

⁴⁹Ina natanahuatona!, Atoniasëri përarinsopitaso!, pa'yanpi. Napoatona a'naroáchin yanquëpi. ⁵⁰Atoniasënta Saromon tē'huataton, Yosë caposonën ya'huërinso në'mëtë pëiquë cha'ëcaso marë! pa'nin. Inaquë pa'sahuaton artaro pomonënpitaquë matonin^a.

⁵¹Naporinso nicaton, a'nari Saromon sha'huitapon pa'nin:

—Siniro copirno. Atoniasë tē'huatërinquën. Napoaton artaro pomonënpitaquë matërin. Nanan a'patatënuquën naporin: "Ama ipora tēpa'incoso marëhuë!, 'Yoscoarë!', ta'ton sha'huichinco," ténin, itërin. ⁵²Napotohuachina Saromoni itapon:

—Noya nipachinso!, co manta onpotarahuë!. Napoaponahuë!, co noyahuë! nininso! nitotohuato, chiminapon, ténin. ⁵³Napotahuaton caraya hua'ano'sa artaro quëran chi'huincacaiso marë! camairin.

Ina quëran Atoniasëso!, copirno pëinënuquë pa'nin. Inaquë nipachina, copirno Saromon notënanquë mónsho tahuaton mosharin. "Natëaranquën," ta'ton naporin. Ina quëran copirnorin ya'huërinquë pacacaso camairin.

Yachiminatón Tapi camaitërisopita

2 ¹⁻²Tapiso! nani yachiminin nintanin. Napoaton hui'nin Saromon nontaton itapon: "Piyapico ni'to canta!

co hua'quiya quëranhuë! chiminarahuë huachi. Quëmaso nipirinuë!, quëmapi chachin huaniton, chiniquën cancantëquë!. ³Nani Yosë camairinpoa!, a'chintërinpoa ina nohuantërinso nicacaso!. Ya'ipi ina camaitërinso natëquë!. Ya'ipi Moisësë ninshitërinpoaso natëquë!. Ina mini Yosë pëneninpoa!. Ina pochin nipatan, nani ma'sha ninanquë noya pipitarinquën. Intohuasona pa'pataonta!, noya pa'saran. ⁴Hui'nanpita, shiparinpita, inapitanta inasáchin natëcaiso ya'huërin. Inapohuatama!, carë anoyatërinso chachin, quëmopinënporáchin isirairo'sa copirnonëna nicapona!.

⁵Coapo naporinso!, ama naniantëquësohuë!. Inaso!, cato sontaro hua'ano'sa tēparin. Niro hui'nin Apiniro itopiso'ton tēparahuaton, Itëra hui'nin Amasa itopisonta tēparin. Inapitariso quiraquë ahuëtatona tēpatopirinahuë!, Coaporiso!, ina i'huëretërin. Napoaponahuë!, co quira tahuëri napotërinhuë!. Topinan tahuëri napotërinso marë! na'inin. Quëmari iporasos!, no'tëquën ana'intacaso ya'huërin. ⁶Napoaton yonquínahuan ma'sha niquë!. Inaporinso marë! ama noya chiminchinsohuë!.

⁷Carataquë ya'huërinso Parisirai hui'ninpitaso nipirinuë!, nosoroaton catahuahuë!. Quëma coshatëranso misaquë chachin inahuanta coshachina!. Iráca iya mashoco Apësaron ya'huëretatonco no'huirinco ni'ton, ta'ananpirahuë. Naporo! inahuaso!, nosoroatonaco pa'poyarinaco. Napoaton nosoroquë!.

⁸Isonta!, sha'huichinquën yonquiquë!: Cohuira hui'nin Simii itopiso!, iporahuanta ya'huëarin. Inaso!, Mincamin huënton

^a1.50 *Artaroquë oshanëno marë! ma'sha ahuiquitohuatëra*: Yosë oshanëno inquitërinpo!. Ina pochachin a'na piyapi artaro pomonënpitaquë matohuachina, tēhuërinso pitari co na'intarinhuë!.

quëmapi. Paorinquë ya'huërin. Iráca ta'ato Maanainquë paasoco, pa'pi chiní-quën no'huirinco. Inaso niponahuë!, noya huénantahuatora, Cortaniil'pa' nacapirinco. Naporo!: 'Yoscoarë!' co carinquën tēparan-quënhuë!', itērahuë. ⁹Ipora quëmariso' ama huachi nicha'ëquësohuë!. Yonquí-nahuanquën ni'ton, ma'sona onpotacaso' nitotaran. Inaporinso marë' ama noya chiminchinsohuë anta!," itërin.

Tapi chiminso'

¹⁰Ina piquëran Tapi chiminin. Chimin-pachina, Quirosarinquë pa'pitopi. Inaso ninano', sha'huitëranquëmaso chachin: "Tapi ninanonën," itopi. ¹¹Catapini shonca pi'ipi isairro'sa copirnonën ya'conin. Canchisë pi'i Ipronquë hua'anëntërin. Cara shonca cara pi'i, Quirosarinquë hua'anëntërin. ¹²Ina quëran Saronon copirno, pa'pin ya'huërëtatón, isairro'sa hua'anëntërin. Inaso' hua'anëntohuachina, chini chiníquën nanantaton, ya'ipi isairro'sa noya camairin.

Saromon Iquipito copirno hui'nin maninso'

3 ¹Saromon copirno Iquipito copirnorë!, noya nini'tona ya'huëcaiso marë' anoyatopi. Anoyatopiso yonquicaiso marë' Saromonso', Iquipito copirno hui'nin manin. Masahuaton, iracaya Quirosarin itopiquë ichiya'huëcaso marë' quëparin. Sacatoro'-sari, pëinën, Yosë pëinën, ninano paira, inapita tēnicai huarë' inaquë ichiya'huërin. ²Naporo tahuëri'sa Yosë pëinën co nishá-tërapihuë!. Napoaton isairro'saso Sinioro chinotacaso marë' ma'sha yatëpahuachinara, inahuara nohuanton artaro acopiquë tēpatona chinotopi.

Yonquínhuan nicacaso marë' Saromoni Yosë nataninso'

³Saromonso' Sinioro nosororin. Napo-rahuaton pa'pinco' pënëntërinso'pita

acorinso', natërin. Napoaponahuë!, inahuara nohuanton artaro acopiquë ma'sharo'sa tēpatón, Sinioro chinotërin. Yonarin pochin nininsonta a'pëaton chinotërin. ⁴Capaon ninanoquë huarënta pa'sahuaton, Yosë chinotacaso marë' ma'sha tēparin. Inaquë ya'huërinso artaro na'con na'con yamotopi ni'ton, inaquë huarë' pa'nin Yosë chinotapon. A'na tahuëri ina marë' huaranca ma'sha atēpatërin. Inapotatón oshanën marë' corto hua'ano'sari noyá ahuiquitopi.

⁵Naporo tashi chachin Siniorori huë'ënhuë ya'notahuaton itapon: "Ma'sona nohuantëranso' natanco acochinquën," itërin. ⁶⁻⁷Natanahuaton inariso!: "Tatacoso' quëma piyapinën. Inaso', no'tëquënáchin imamiatërinquën. Noyasáchin nicatón, co manta ihuatërin-huë!. Ina marë' quëmariso' noya nicatón catahuaran. Ina nosoroaton isairro'sa hua'anënta'huaso marë' acoranco canta!. Quëma nohuanton hui'napico niporahuë!, ina ya'huërënamën hua'a-nënta'huaso marë' acoranco. Co manta camaita'huaso nitotopirahuë!, napotë-ranco. ⁸Napoaponahuë!, piyapinënpita huayonanso hua'anëna ya'conahuë. Inahuaso notohuaro' ni'tona!, panca nacion ocoipi. Onposona ya'huëpiso', co pichichináchinhuë!. ⁹Ina pochin nacionso', co insonta nanitërinhuë! inaora noya hua'anëntacaso!. ¡Quëmari anitotohuatan tēhuënhinso', noya camaitapon! Napoaton yonquínhuan nica'huaso marë' catahuaco. Noya nininso', co noyahuë!, nininso' inapita nitochi. Inapita nitotohuato piyanënpita noya hua'anëntarahuë," itërin.

¹⁰Ina natanatón, Sinioroso' noya cancantërin. ¹¹Napoaton itapon: "Yonquínhuan nicatón piyapinënhuë-pita noya hua'anëntacaso natanancoso marë' noya cancantërahuë. Co hua'qui

tahuëri nanpicamaso' natanancohuë'. Co ma'huanamaso', co inimiconënpita tëranta chiminacaiso', natanancohuë'.¹² Napoaton natanancoso', carinquën quëtaranquën. Ca nohuanton a'napita quëran yonqui yonquínahuan nisanan. Iráca quëran huarë' co insonta quëma pochin nininhuë'. A'na tahuërinta ya'huëpirinahuë' co quëma pochin nisapihuë'.¹³ Ma'huanacaso', pa'yápiro nicacaso', inapitaso co natanancohuë'. Co natanpirancohuë', inapitanta acotarancuën. Acotomiatarancuën ni'ton, nansipëncuën co insonta isoro'paquë quëma pochin copirno ya'huëaponhuë'.¹⁴ Nohuantërahuësoráchin nicaton, pënëntërahuësopita, camaitërahuësopita, inapita natëquë'. Tataco natërinco pochin nipatan, hua'qui tahuëri ni'camaso' catahuanancuën," itërin.

¹⁵ Naporol' Saromonso capayatahuaton, tapon: "Siniorochi huë'ëhuëquë nontërinco paya," tënin. Ina quëran Quirosarinquë canconpachina, Siniororë anoyatopiso caposonën ya'huërinquë ya'conconin. Inaquë ya'conaton oshanën marë' ma'sharo'sa tëparin. Tëparahuaton ya'ipi ahuiquitërin. Nanan anoyatërinso marënta', ma'sharo'sa tëparin. Inapotaton ya'ipi catahuacaiso marë' hua'ano'sa acorinsopita, ichicoshatërin.

Saromon yonquínahuan coisë nininso'

¹⁶⁻¹⁷ Ina piquëran cato monshihuantë sanapi'sari copirno paapapi. Ina notënanquë nipachinara, a'nari itapon:

—¡Ma'cha sinioro copirno napotaranquën paya! Caso iso caisharo'co, ina pëiquëráchin ya'huërai. Inanta pëiquë ya'huëaso', ca'ton huairahuë. ¹⁸ Cara tahuëritapasoco inanta', huaiantarín. Ina pëiquëso', catocóichin ya'huërai. ¹⁹⁻²⁰ A'na tashiso napoaponahuë', isoso

hua'huin ya'quëtatón tëparin. Yono tashi inaso', huë'ësoco huënsëintarin. Hua'huahuë matatonco chimipia'hua acotërinco. ²¹ Tashiramiachin capayatahuato, hua'huahuë asho'shoca'huaso marë' mapirahuë', nani chiminin. Napoaponahuë', noya ni'patora, inaso co caquënhuë' nininso', nohuitërahuë, itërin. ²² Inaso napopirinahuë', a'nariso itapon:

—¡Co naporinhuë'! ¡Hua'huan mini chimipia'huaso'! Ya'huëre' nansipia'huaso' caquën, itërin.

—Chimipia'huaso quëmáquën. Nansipia'huaso' caquën, itërin ya'nan noninsoari. Ninapotatona', copirno ni'tonëncuë nino'huirápi.

²³⁻²⁵ Naporápachinara, copirnoson yonquirin: "Ya'nan noninsoso': 'Hua'huahuëso nansipiarín. Chimipia'hua a'nanquënsó',' tënin. Ya'huëre' a'nanta': 'Co naporinhuë'. Nansipia'huaso' caquën. Chimipia'hua inanquën,' tënin." Ina pochin yonquiaton, piyapinënpita camairin:

—¡A'nara sahuëni quëshico! tënin. Napohuachina, quëpatopi. Ina quëran camaitaantarín:

—Nansipia'hua nisahuaso', huancánachin nichatoco'. Inapotatoma a'natëran a'nara quëtoco'. A'nanta', a'natëran quëtoco', tënin. ²⁶ Napoaponahuë', hua'huasha a'shín cháchinso co napion cancantërin. Inapoaton, hua'huin marë' copirno itapon:

—Ama sinioro copirno nansipia'huaya tëpaquësohuë'. Iso cai quëtëquë aso'soin, itërin. A'nariso napoaponahuë', itapon:

—¡Nichachina! Co quëmari tëranta macamaso ya'huërinhuë', itërin.

²⁷ Naporol' copirnoson, camaitaton tapon: —Ama tëpacosohuë'. Nansipia'hua masahuatoma', paso' sanapi quëtoco'. Ina a'shín cháchinso ni'ton, quëtoco', itërin piyapinënpita.

²⁸Naporinso ya'ipi israiro'sa natan-topi. Ina natantatona!, pa'yanpi huachi: “Tèhuenchachin Yosèri catahuarin. Napoaton yonquínahuan pochin no'tè-quèn sha'huirin,” topi.

**Tiro copirno Iran itopisorè!,
Saromon anoyatèrinso!**

5 ¹Tiro copirno Iran itopisoso!, Saromon pa'pincorè! noya nipayapi. Saromoni huachi pa'pin ya'huèrètatón, israiro'sa hua'anèntarinso natantèrin. Ina natantatón, catahuacaso marè! hua'ano'sa acorinsopita a'patèrin. Noya cancantèrinso sha'huitacaiso marè! naporin. ²Saromonso! sha'huitohuachinara, inapita noya nontèrin. Noya nontatón hua'anèna iso pochin ta'caiso nanan a'patèrin: ³“Caquèn tataco!, Yosè chinotacaso pèi nicacaso yonquipirinhuè!, inimiconènpitarè niahuèápatona!, co nani-tèrinhuè!. Napoin quèran huachi Siniorori catahuarin inimiconènpita minsèrin. ⁴Inapita minsèpirinhuè!, Yosè pèinènsò! co nitèrinhuè!. Iporaso nipirinhuè!, Sinioro nohuanton co huachi niahuèatoiraihuè!, sano ya'huèrai. Co huachi inimicoro'sa ya'huèrinhuè!. Naporahuaton co ma'sha tèranta tè'huata'huaiso ya'huèrinhuè!. ⁵Napoaton cari huachi yonquirahuè, Yosè chinotacaso pèi anita'huaso!. Inari chachin iráca tataco nani sha'huitèrin: ‘Ca nohuanto hui'nán quèma ya'huèrè-namèn israiro'sa hua'anèntarin. Inari piyapinènpita camaiapon chinotiinacoso pèi nitiinacoso!’ itèrin. ⁶Napoaton catahuaco. Piyapinènpita camaiquè Nipano motopiro'sa quèran nonara ocoichinaco. Ina ocoicaiso marè! piyapinènhuèpitanta!, quèma piyapinènpita catahuapona!. Canpita no'panèmaquè sitono'sa ya'huèpi. Inapitaso! misotopi nontèquè sacatacaiso!. Quiyaso! israiro'sacoi co ina nitotèraihuè!. Napoaponahuè! piyapinènpita sacatèrinso

marèso!, ma'sona nohuantèranso! natanco no'tèquèn pahuèrè'inquèma!” itèrin.

⁷Iran piyapinènpitaso!, pa'sahuatona ina inachachin hua'anèna sha'huitontapi. Natanatón, inaso capa cancantèrin. Capa cancantatón tapon: “¡Ma noyacha Sinioroso paya! Ina nohuanton Tapico hui'nin, yonquínahuan ninin. Ina pochin ni'tón, israiro'sa nóya hua'anèntapon,” tènin. ⁸⁻⁹Ina tosahuatón Saromon sha'huitacaiso marè! piyapinènpita a'pataantarin: “Naporanso!, nani piyapinènhuèpita sha'huitèrinaco. Natanancoso chachin nonara, pino nara, inapita a'pataranquèn. Piyapinènhuèpitari Nipano motopiro'sa quèran marè'pa! tè'yaitapona!. Inaquè nantènahuatona!, marè quèpatapi. Insèquèsona nohuantèranquè què'camahuachina!, piyapinènpitari i'shiritahuatona quèpataponèn. Ina marè! quèmanta nisha nisha coshoro quètaranco ya'huèrahuèquè piyapinènhuèpita capacaiso marè!” itèrin.

¹⁰Inapoaton Iranso!, nonara, pino nara, inapita Saromon quètèrin. Onposona nohuantèrinso! quètèrin. ¹¹Ya'huèrè! Saromoninta!, nani pi'lipiquè Iran copirno coshoro quètèrin: Catapini michon catapini pasa huaranca quiro què'ninso! trico. Tomanta asitona quèran ocoipiso!, catapini huaranca catapini pasa nitro. ¹²Inapoaton Siniorori Saromon catahuarin yonquínahuan nicacaso marè!. Sha'huitèrinso chachin acotèrin. Naporahuaton Saromoniso!, Iran copirnorè! noya ninicatona ya'huècaiso marè! anoyatopi.

¹³Naporo tahuèri'sa Saromonso!, israiro'sari catahuacaiso marè!, sontaro'sa chiníquèn nanan quètèrin piyapi'sa huayonacaiso!. Inapoatona!, ya'ipi israiro'sa no'panènaquè cara shonca huaranca quèmapi'sa yontónpi. ¹⁴Inapitaso!, cara huènton acopi. Shonca

huananca shonca huananca acopi. A'na huënton'ton Nipano motopiro'saquë a'na yoqui marë' pa'sapi. Huëantarahuatona', cato yoqui ya'huëpique' ya'huëantapona'. Inapitaso', co pahuëräaponaraihuë' asacatopi. Isopita sacatoro'sa hua'anënaso', Atoniran itopi. ¹⁵Naporahuaton pasa a'naterápo shonca huananca quëmapi'sa', Saromon marë' sacatapi. Ina motopiro'saquë chachin posa shonca huananca ya'pi na'piro'sa', pëcaiso marë' patëtopi. Canchisë shonca huarancanta', pë'pëto camayoro'sa ya'conpi. ¹⁶Camaitoro'santa', cara huananca ya'huëpi. ¹⁷Saromonso' na'pi patëtoro'sa pancara'pisáchin patëta-caiso' camaitërin. Yosë pëinën simintonën marë' inapita nohuanterin. Ina na'piro'saso', na'con na'con pa'topi. ¹⁸Inapoa-tona pëi camayoro'saso', nara pë'shitëpi, na'piro'sa patëtopi, napopi. Yosë pëinën nitacaiso marë' inapita tapapi. Inapita pëi camayoro'saso', Saromon, Iran, inapita piyapinënpita. Quiparo ninanoquë ya'huë-pisopitanta', catahuatopi.

Saromon Yosë chinotacaso pëi' anitërinso'

6 ¹Copirno ya'conin quëran huarë' Saromonso', nani catapini pi'ipitarin. Naporo' Yosë chinotacaso pëi' anitacaso caniaritarin. Pascoa yoqui quëran a'na yoqui niantarinquë caniaritarin. Naporo' israiro'sa Iquipito quëran pipipiso', nani catapini pasa posa shonca pi'ipi nanirin.

²Yosë chinotacaso pëi' nipachinara: Cato shonca canchisë mitro naporopitërinso acopi. Pancanatërinsona iscon mitro acopi. Inaparinsoso nipirinhuë', shonca cara mitro miria acopi. ³Ya'coana parti quëran ishpanamën pochin nininso' ya'huëtërin. Pëi' pancanatërinso' nani chachin iscon mitro naporopitërin. Pancanatërinso' catapini mitro miria

ya'huëtërin. ⁴Naporahuaton huintana-ro'santa acotacaiso marë' camaitërin. Hua'nanan quëran nipiquë pa'shintëra'piapi. ⁵Corto hua'ano'sa ma'sha tapacaiso marënta', apëitaantarin. Pairaro'sa nanirinquë aipiran quëran, cara pa'cotë ya'huëcaso marë' inapotërin. Cato parti quëran chachin, naporopitërin quëran inapotërin. Oncotënan parti quëraonta acorin. ⁶Ya'natomarinso pa'cotëso', cato mitro miria pancanatërin. Huancanachinso', cara mitro ya'huëtërin. Ya'natontarinso nipirinhuë', cara mitro miria ya'huëtërin. Yosë chinotacaso pëi pairanën acohuachinara, co napopináchin tanónën acopihuë'. No'pa quëranso', tano tanónën acopi. Huancana pa'cotë partiso', shimënën miachin acopi. Inapa pa'cotë partiso', shimë shimënën acopi. Ama pa'cotëro'sa huicanëna paira aquëtëran huarë' na'huëcaso marëhuë', ina pochin acopi. ⁷Yosë pëinën acohuachinara, na'piro'sa ocoipiquëranchin noyá tapapinan quëpi. Napoaton pëihuachinara co huachi martichoquë sacatopihuë'. Co na'pi patëtopiquë tëranta', co ma'sha hua'naquë tëranta sacatopihuë ni'ton, tanahuantárin. ⁸Ya'natomarinso pa'cotë ya'coananën, inchinan parti quëran acotopi. Huancana pa'cotë', inapa pa'cotë', inaquëpita pantacaso marë' tahirantarin nanpënanquë pantapi. ⁹Pëina'piro'sa Yosë chinotacaso pëi yaa'canpachinara, huicaro'sa acora'piapi. Ina aipi nontëro'sa chi'nipipi. Huicaro'sa', nontëro'sa', inapitaso nonarasáchin acotopi. ¹⁰Ma'sha tapacaiso marë' pa'cotëro'sa huicanënpitanta', nonara quëran nitopi. Ya'lipiana chachin inapotopi. Inapita pa'cotëro'saso', cato mitro miriasáchin inapara'piapi.

¹¹Naporo' Siniorori Saromon itapon: ¹²“Iporaso', chinotamacoso pëi nitaranco. Israiro'sanquëma ya'huëramaquë ya'huëca'huaso marë' nitaranco. Ya'ipi

camaitërahuëso natëtonco noya niquë'. Inapohuatan, carinta tataparinco sha'huitërahuëso pochachin nitaranquën. ¹³Canpita ya'huëramaso huáncana ya'huëato, catahuaráponquëma'. Co onporonta pataranquëmahuë'. Iso pëiquë nontohuatamaco, natanaranquëma', itërin.

¹⁴Inapoatona pëina'piro'saso', Yosë chinotacaso pëi tënipi. ¹⁵Nani tënihua-chinara, Saromoni pëina'piro'sa acoana tapacaiso' camairin. Acoana ya'ipi paira nani chachin nonara nontëquë achinpitëra'piacaiso', camairin. Napohuachina inapotopi. I'natacaisoso nipirihuë', pino nontëquë inapotopi.

¹⁶Yosë chinotacaso pëi acoana, patoana nitopi. Iscon mitro naporopitërinso'. (Pancanatërinsona nápo chachin.) No'pa quëran huarë' huica'pa' icaninso', nonara nontë quëran pairatopi. Noya noya patoana nicacaso marë' inapotopi. ¹⁷Ya'natiirinsoso', panca panca patoana ninin. Inaso', shonca posa mitro naporopitërin. ¹⁸Ya'ipi acoana nontëro'sa achinpitopiquë, noyápiachin nonanpi. Nontëquë chachin patëtahuatona', yancoro'sa, sharo'sa nitopiso', inapita nonanpi. Nonarasáchin ya'norin. Co a'na na'pi tëranta ya'norinhuë'.

¹⁹Ina quëran Saromonso', noya noya patoana nininso' taparin. Inaquë

Siniororë' anoyatopiso caposonën acocaso marë' taparin. ²⁰Sha'huëtëran-quëmaso chachin noya noya patoanaso', iscon mitro pancanatahuaton nápo chachin naporopitërin. Inaparinsonta', nápo chachin ya'huëtërin. Patonpiso ya'carinta', a'nara artaro acorin. Nonara nontë quëran anitahuaton, ya'ipi chachin oro quëran pashitopi. ²¹Ina quëran chachin ya'ipi pëiana pashitopi. Noya noya patoananta inapotopi. Ina patoanaso', ya'coananën aipi oro quëran catina nipiquë acotopi. ²²Inapotatona', ya'ipi acoana oro quëran pashitopi. Acoana artaro ya'huërintsonta', inanpi quëran chachin pashitopi.

²³Cato quiropino'santa', anitërin. Oripo nara quëran anitahuaton, noya noya patoana nininquë acorin. A'naya a'naya catapini mitro miria naporopitërinso anitërin. ²⁴⁻²⁵A'naya a'naya anpiantëna cato mitro miria pochin ya'huëtërin. Napoaton cato quëranso', catapini mitro miria ya'huëtopi. Inapitaso' inanapapiráchin nipi. Naporahuaton napopináchin ya'nopi. ²⁶Naporopitopisonta', napopináchin nipi. ²⁷Inapitaso' noya noya patoanaquë iso pochin acocaiso', Saromon camaitërin: Anpiantëna anquipi quëran acopi. A'naso', ahuënan anpiantën quëran a'natëran paira caririn. A'nanta', inchinan anpiantën quëran a'natëran paira caririn. Ya'huërë' huancanachinso', anpiantëna quëran nicaripi. ²⁸Inapitanta oro quëran pashitacaiso', camaitërin. Camaitohuachina inapotopi.

²⁹Ya'ipi pairatopiquë, acoana quëran, aipiran quëran nontëquë chachin patëtahuatona', quiropino'sa nonanpi. Palmeraro'sa', yancoro'sa', inapitanta nonanpi. ³⁰⁻³²Acoana i'natopisonta', ya'lipiana chachin oro quëran pashitopi. Noya noya patoanaquënta', inapotopi.

Ina ya'coananënso', catotë huarë' ya'huëtërin. Inapitaso', oripo nontë quëran nitopi. Inapitaquënta patëtahuatona', quiropino'sa', palmeraro'sa', yancoro'sa', inapita nonanpi. Inapota-huatona', oroquë pashitopi anta'. Ina ya'coanaso', a'natërápo cacinën ya'huëtërin. No'pa parti quëran cato ya'huëtërin. Inapa quëranso', cara cacinën ya'huëtërin. ³³⁻³⁴Tëquën ya'coananën chachinso', catapini cachihuan acorin. Onconan chinpinano'saso', oripo nara quëran nitopi. Onconano'saso', pino nontë quëran nitopi. I'soahuahuachinara, tahuí chararin. ³⁵Inapitaquënta patëtahuatona', quiropino'sa', palmeraro'sa', yancoro'sa', inapita nonanpi. Inapotahuatona oroquë pashitopi anta'. ³⁶I'iratënta pairapirin. Cara panshin na'pi patëtopinan quëran acorin. A'na panshina' nonara nontë tanónën nininso' quëran, acotopi.

³⁷⁻³⁸Saromon copirno ya'coninso nani catapini pi'ipitaso', Yosë chinotacaso pëi' simintonën acotapi. Pascoa yoqui quëran, niantarinso' yoquiquë inapitapi. Nani shonca a'na pi'i copirno ya'coninso' nanihuachina, ténirapi huachi. Pascoa yoqui quëran posa yoqui na'huërahuaso', ténirapi. Ya'ipi yonquirinso acocaiso marë' Saromon piyapinënpitaso', canchisë pi'i sacatopi.

Yosë caposonën chinotacaso pëiquë quëpapiso'

8 ¹Yosë chinotacaso pëi' ténipiso piquëran, Saromonso' Quirosarinquë israiro'sa ayontonin. Ansiano'sa nipsisopita a'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpispopita, a'napitanta hua'ano'sa pochin chiníquën nanantopispopita, inapita ayontonin. Siniororë' anoyatopiso caposonën pa'pincori acorin quëran, Yosë chinotacaso pëiquë

quëpacaiso marë' naporin. ²Imënamëa'-huaro'sa pita itopiquë niyontonapi. Inaso' pita, pascoa yoqui quëran canchisë yoquitahuaso', na'huëpi.

³Ya'ipi Israiro ansiano'sa canqui-huachinara, corto hua'ano'sari Yosë caposonën quëpacaiso marë' naranënpita patorotopiso' mapi. ⁴A'napitanta', në'mëtë pëinën so'nanapi. So'nanahuatona inarë chachin quëpapi. Inaquë ohuaracaiso marë' nisha nisha acopisonta', quëpapi. Iráca Yosë camaitërinso chachin nitopi. ⁵Naporo' Saromonso', ya'ipi niyontontopitarë chachin Yosë caposonën notënanquë ma'sharo'sa ina marë' tëpapi. Co pichinahuanhuë' ohuicaro'sa', tororo'sa', inapita tëpapi.

⁶Ina quëran corto hua'ano'sari Yosë chinotacaso pëi acoana po'moontapi. Noya noya patoana itopiquë po'morahuatona', quiropino'sa anpiantëna quëran anquipisoanaquë acoonpi. ⁷Ina quiropino'saso' anpiantëna quëran anquiápi. Inapoatona Yosë caposonën, naranënpita, inapita ana'itatë pochin nitopi. ⁸Napoaponahuë', Yosë caposonën naranënpita patorotopisoso', naporopi acotopi. Ina ni'ton, noya noya patoana i'sohuatohuachinara, noya patoana itopi quëran huarë', pi'pian ya'norinso quënanpi. Inapo acopiso', iso quirica ninshitasoco huarënta inaquëranchin nisarín. ⁹Yosë caposonënuëso', cato na'pitëa'huaro'sa ya'huërin. Inapitaquë israiro'sa Siniororë anoyatopiso', ninshitopi. Iquipito quëran pipipona Sinaiquë Moisésëri po'morin.

¹⁰Yosë chinotacaso pëi quëran corto hua'ano'sa pipipi. Nani pipihuachinara, chitorori mëntatërin. ¹¹Ina a'pininso nicatona corto hua'ano'saso', co huachi nanitopihuë' acoana sacatacaiso'. Yosë huënaratërinsoari noyá a'pintërin ni'ton, napopi.

Pëi Yosë marë' acorinso'

¹²Ina quëran Saromonso' Yosë nontaton itapon:

“Quëmaso' Sinioro tashinanquë ya'huëran.

¹³Inaquë ya'huëpiranhuë', carinquë pëi anitëranquë.

Inaquë ya'huëmiatamaso marë' acotëranquë,” itërin.

¹⁴Itahuaton, israiro'sa huaniran-tapaiso ya'huëré', tahuërétaantarín. Tahuërétahuaton noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin: ¹⁵“¡Ma noyacha Sinioroso paya! Inaso', israiro'sanpoa chinotërehua'. Tata Tapico sha'huitërinso chachin nani acotërinpoa'. Inari iráca sha'huitërin: ¹⁶‘Israiro'sa Iquipito quëran ocoirahuë. Naporo quëran huarë' co a'na ninano tëranta', no'panëmaquë chinotamacoso pëi nitamacoso marë' huayonahuë. Quëmaso napoaponahuë', cari chachin huayonanquë israiro'sa hua'anëntamaso marë', itërin. ¹⁷Tatacoso' mini nohuantopirinhuë' Yosë nënpoa pëinën nitacaso'. ¹⁸Siniorori itërin: ‘Chinotamacoso pëi yanitatonco, noya yonquiran. ¹⁹Napoaponahuë', co quëma nitarancohuë'. Hui'nan ya'huërétarinquë nininso', ina nitarinco huachi,' itërin. ²⁰Napotërinso chachin, ina nohuanton cari tatahuë ya'huëré-tërahuë. Inapoato ina chinotacaso pëi anitërahuë. ²¹Naporahuaton, shima-shonënpoa Iquipito quëran pipipona Siniororë' anoyatopi. Ina caposonën ya'huëcaso marë' a'nara patoana acotërahuë,” itërin.

²²⁻²³Ina quëran Saromonso', artaro notënanquë pa'nin. Inaquë Sinioro marë' ma'sharo'sa ahuiquitopiso'. Niyontontopisopitanta pinën parti quëran huanirantapi. Naporo' anquirahuaton Yosë nontërin: “Quëmaso' Sinioronquë.

Ya'ipi isairi'o'sacoi chinotërainquën. Co a'na Yosë tëranta isoro'paquë quëma pochin ya'huërinhuë'. Pi'iro'tëquënta co ya'huërinhuë'. Inë'quën tëranta anoyatohuatan, sha'huitëranso chachin ninan. Inso tëranta ya'ipi cancanën quëran natëhuachinquën nosoromiatëran. ²⁴Ina pochinquën ni'ton, tatahuërë'quën anoyatëran. Anoyataton sha'huitëran: 'Hui'nän ya'huërëtarinquënso', chinotamacoso pëi nitarinco,' itëran. Inaso' natërinquën ni'ton, sha'huitëranso chachin nani nanirin.

²⁵⁻²⁶Naporahuaton, isonta tata Tapico nani sha'huitëran: 'Ca nohuanton quëmä quëran pipisopitaráchin isairi'o'sa hua'anëntapona'. Quëma natërancoso pochachin inapitanta natëhuachinaco, inapoapi,' itëran. Ina pochin sha'huitëran ni'ton, ina inachachin nitëquë'.

²⁷Pëi mini nitopiranquënhuë', co quëmaso' inaquë naniaranhuë'. Co pi'iro'tëquë tëranta naniranhue' nichinapon chachin, aquëtë huarë' iso pëi nitëranquënuës'o', co naniponhuë'. ²⁸⁻²⁹Ina niponahuë', Sinioro quëmaso Yosënhuëinquën. Canta piyapinënc'o ni'ton, apira nontaranquënso' natanco. Chinotiinënuënso marë' iso pëiquë huë'pachina', tahuëri tashirë chachin ni'sáquë'. Isëquë quëma nininën ya'huëarin ni'ton, nontëranquënso' natanco. ³⁰Quëmaso inápaquë ya'huëran. Nipirinhue' Insëran tëranta iso pëi notërahuatoi nontohuatëinquën, noya natancoi. Inapoaton catahuacoi. Oshahuanpatointa nontarainquën. Nontohuatëinquën, oshanëhuëi inquitatoncoi nanan anoyatocoi.

³¹Ma'sha nionpotopiso' nisha'huirapihuachina', insosona sha'huirapipiso' artaronën notënanquë pa'sarin. Chinotatënen ma'sha tëparahuatona ahuiquitopiquë pa'sarin. Topinan

quëran napatohuachina': 'Yoscoarë' co naporahuë', tapon. ³²Naporinso natanahuaton, no'tëquën nonsahuachin pa'poyaquë'. Insosona tëhuëhuachin, no'tëquën ana'intëquë'.

³³⁻³⁴Tapona a'na tahuëri isairi'o'sa co natëtënenhuë', oshahuanapona'. Napohuachinaso', inimiconënapitari minsërahuatona quiquiaponá'. Inapitaso napoaponahuë', chinotaantarinën. Iso pëinën ya'huërinso parti notërahuatona', nontapënen. Inapotohuachinën, ya'huëran quëran natanaton, oshanëna inquitëquë'. Nanan anoyatahuaton, shimashonëna no'pa' quëtëranquë chachin quënantaquë'.

³⁵⁻³⁶A'na tahuëri isairi'o'sa co natëtënenhuë', oshahuaantapi. Inapopiso marë' quëma nohuanton co huachi o'nan ya'huëarinhuë'. Napohuachina: 'Co noyahuë' ninëhuaso marë' Yosë ana'intarinpoa', ta'tona', chinotaantarinën. Oshanëna a'porahuatona pëinën parti notëtopi quëran nontaantarinën. Inapotohuachinën, ya'huëran quëran natanahuaton, piyapinënpita oshanën inquitëquë'. Nanan anoyatahuaton a'chintëquë onpopinsona imainëns'o'. Naporahuaton quëma nohuanton o'nanta'in. Ama taquiatonaraihuë', no'pa' hua'anëntopiso niya'huërëtopaiso marë'.

³⁷Piyapinënpita co natëtënenhuë' oshahuaantahuachina', quëmari ana'intaran. Quëma nohuanton sha'topisopita co manta nitaponahuë'. Pi'i quëranhuë nipon, taquiapon. Sëquë-rërihuë nipon, cha'chorihuë nipon, pë'yapon. Pëtoratërin quëranhuë nipon, chanatapon. A'na tahuëriso inimiconënpitarihuë nipon, ninanonëna tancapitahuatona ahueäpona'. Chiniquën caniohuë nipon ya'conaton, tiquiapon. Inapoatona parisitapona'.

³⁸Ina marë' a'naya a'nayahuë nipon, ya'ipi israiro'sahuë nipon: 'Oshahuanëhua ni'ton, Yosë ana'intarinpoa,' taponá'. Inapohuachina' pëinën parti anquirahuatona', nontapënen. Oshanën inquitacaso marë' nontohuachinën, quëmari inquitëquë'. ³⁹Quëmasáchin a'naya a'nayacoi yonquiraiso', nitotëran. Ina nitotaton a'naya a'nayacoi no'tëquën a'panicoi. Oshahuanpiso marë' aparisitëran ni'ton, nirótëatona nontohuachinën, ina inquitaton nanan anoyatëquë'. ⁴⁰Inapotohuatan, shimashonëna no'pa' quëtëranquë ya'huëapona'. Inaquë ya'huëapona pochin noya nicatënen chinotáponën.

⁴¹⁻⁴³Nisha piyapiro'santa niponaraihuë', noya nicaton nahuinanso natantapi. Chiníquën nanantëransonta', natantapi. Ina natantatona', áquë ya'huëapona-raihuë' huëcapayarinën. Huë'pachina', pëinën parti notëtahuatona nontaponën. Inapotohuachinën, ya'huëran quëran natanahuaton, nataninënquënso chachin acotëquë'. Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpi. Inapitanta', nohuitiinënquënso marë' a'paniquë'. Nohuitohuachinën noya nicatënen quiya pochachin chinotarinën huachi. Inapoatona': 'Tëhuëenchachin Saromon Yosë chinotacaso pëi anitërinquë, Siniro ya'huërin. Napoaton inaquë ina nontohuatëra, nataninpoa,' taponá'.

⁴⁴⁻⁴⁵Israiro sontaro'sa inimiconënpita ahuëcaiso marë' intohuaso' quëmari a'pahuatan, nontarinën. Intohuaran tëranta iso ninano huayonanso parti notëapi. Chinotiinënquënso marë' pëi anitëranquënso parti notëtahuatona', nontarinën. Napohuachina', ya'huëran quëran natanahuaton, catahuaquë'.

⁴⁶Quiyaso' piyapicoi, ya'ipicoi oshahuancoi. Co quëma natëtëinquinhuë' naporai. Napoaton israiro'sa

tëhuëtatënen oshahuanpachina', quëmariso' chiníquën no'huiton ana'intaran. Inimiconënpitari minsëatona', ya'huëpiso no'pa'pa' quëpaponá'. Aquëhuë nipon, yacariahüë nipon, quëpaponá'. ⁴⁷Taponá quëpapiso' no'paquë, chinotatënen: 'Tëhuëenchachin co noyahuë' ninai. Ina nipirinhüë', oshanëhuëi inquitatoncoi catahuacoi,' itapënen. ⁴⁸⁻⁴⁹Taponá quëpapiso' no'paquë quëmasáchin cancantatënen chinotërinën. Taponá shimashonënpita no'pa' quëtëranso parti, Quirosarin ninano huayonanso parti, iso pëi anitëranquënso parti notëtahuatona', nontarinën. Inapotohuachinën ya'huëran quëran natanahuaton, catahuaquë'. ⁵⁰Co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', inquitëquë'. Co natantochináchinhüë' cancantopisonta inquitahuaton, catahuaquë'. Quëpapisopitari nosorocaiso marë' catahuaquë'. ⁵¹Israiro'saso', quëma piyapinënpita. Quëmari hua'anëntëran. Shimashonënpita Iquipitoquë aparisitápirinahuë', ocoiran. Hua'na asoquipiso ornoquë pochin parisitápirinahuë', napotëran.

⁵²Canta piyapinëncó ni'to, nontaranquënso' natanco. Israiro'santa piyapinënpita. Inapitanta nontarinën ni'ton, natanquë'. ¡Co napion ancantatoí nontohuatëinquinën natancoi! ⁵³Nisha nisha piyapiro'sa', nisha nisha nacionquë ya'huëpi. Ya'huëpirinahuë', quëmaso huayonancoi. Piyapinën Moisésë itopiso', quëma nohuanton shimashonëhuëipita Iquipito quëran ocoirin. Naporo' ina quëran anitotërancoi hua'anëntërancoiso', itërin.

⁵⁴Ina pochin Saromonso', Yosë nontërin. Artaro notënanquë isonin quëran anquirahuaton nontërin. ⁵⁵Ina quëran huanirahuaton, israiro'sa noya ya'huëcaiso marë' sha'huitërin:

⁵⁶“Ma noyacha Sinioroso paya! Sha'huitërinpoaso chachin israiro'sanpoa noya ya'huërehua'. Moisésë quëran anitotërinpoaso chachin, noya catahuarinpoa'. ⁵⁷⁻⁵⁸Sinioronënpoaso' Yosë ni'ton, catahuainpoa'. Shimashonënpoapita catahuarinso pochachin nichinpoa'. Ama naniantatonpoarahué', natëtochináchin cancantacaso marë' catahuainpoa'. Ma'pitaso ninëhuaquë nohuantërinsoaráchin nicatëhua pënëntërinso' natëahua'. Nohuantërinso'pita, camaitërinso'pita, inapitanta natëahua'. Ya'ipi inapita natëcaiso marë' shimashonënpoapita camairin. ⁵⁹Ipora tahuëri Sinioro nontërahuëso', tahuëri tashirë chachin yonquirá'in. No'tëquënáchin catahuainpoaso marë' napo'in. Canpoaso ina piyapinënpita ninëhua ni'ton, nani tahuëri pahuantërinpoasopita aochinpoa'. ⁶⁰Inapotohuachinpoa', Sinioronënpoasáchin Yosë nininso', ya'ipi isoro'paquë nitotapi. Nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpiso nohuitapi. ⁶¹Napoaton canpitanta Sinioro no'tëquën imaco'. Ina Yosënënpoa chinotërehuaso'. Pënëntërinso'pita, camaitërinso'pita, inapita ipora tahuëri natërehuaso pochachin nisáco'” itërin.

⁶²⁻⁶³Ina piquëran Saromonso', niyontonpisopitarë chachin Sinioro marë' ma'sharo'sa tëpapi. Naporo' Saromonso', cato shonca cato huaranca tororo'sa atëpatërin. Ohuicarosanta pasa cato shonca huaranca atëpatërin. Nanan anoyatërinso marë' ina nápo atëpatërin. Inapoaton Saromonso', a'napitarë chachin Yosë chinotacaso pëi Sinioro marë' acorin.

⁶⁴Naporo tahuëri chachin copirnosos', i'iratë huáncana nininquë, Yosë marë' acorin. Inaso i'iratë', Yosë chinotacaso pëi ya'coananën notënanquë ya'huërin. Inaquë oshanëna marë'

ma'sha tëpapisopita, ya'ipi ahuiquitopi. Trico pochin nipisopita quëshipsisonta', Sinioro marë' a'nopi. Nanan anoyatopiso marë' ma'sharo'sa tëpapiso' tomaquëonta', Sinioro marë' inaquë ahuiquitopi. Sha'pi hua'na artaroso', Yosë pëinën notënanquë acopirinahuë', hua'huishin ni'ton, co inaquë inapita ahuiquitacaiso nanirinhue'. Napoaton i'iratë huáncana, inapotopi. ⁶⁵Naporo' Saromonso israiro'sapitarë', hua'hua'yátërahuë niyontonpi. Amato ninano quëran huarë' o'mapi. Inaso ninano', pëtëtë parti ya'huërin. Iquipito i'sha itopi quëraonta', huëntapi. Inaso' i'sha pë'natë parti ya'huërin. Iquipitoto'sa no'pa' mapiso' nanirinquë ya'huërin. Imënamëa'huaro'sa pita itopiquë napopi. Sinioro chinotatona capa cancantacaiso marë' napopi. Ina pita na'huëhuachinara, Yosë pëinën Sinioro marë' acoatona', canchisë tahuëri chachin pita niantapi. Ya'ipiya quëran shonca catapini tahuëri pita na'huëpi. ⁶⁶Tahuërininquë Saromonso', israiro'sa nontahuaton, ya'huëpi'pa' a'parin. Inahuarinta copirno nontahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Siniorori Tapi catahuarinso' yonquipi: “Ma noyacha Siniorori piyapinën catahuarin paya. Canpoanta', na'con catahuarinpoa'” topi. Ina yonquiatona capa cancantë-rë'nachin ya'huëpi'pa' paantapi.

Yosë Saromonë' anoyatërinso'

9 ¹⁻³Saromon Yosë chinotacaso pëi', inaora hua'anëntacaso pëi', inapita tënirin. Naporahuaton ma'pitaso nicaso' yonquirinsopitanta', tënirin. Inapita tënihuachina, naquëranchin Siniorori ya'nootaantarín. Capaonquë ya'notërinso pochachin nitaton, itapon: “Pëi anitatonco nontërancoso marë' nani natananquën. Napoaton inaquë nontinacosos

marè' acorahuè. Ina yonquiato cari a'pairápo. ⁴Quémaso' tataparinco pochachin cancantaton natëco. Ama nonpinaton, canamaso yonquiquësohuè'. No'tëquénáchin piyapi'sa yonquirapiquè'. Nani carima pënënanquëma'. Nani anitotëranquëma no'tëquën natëamaco'. Canpita capininta onpopinsona nini'camaso', nani anitotëranquëma'. ⁵Ina pochin nipatan, quémá quëran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anëntapona'. Tataparinco nani sha'huitërahuè: 'Ca nohuanto quémá quëran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anëntapona', itërahuè. ⁶⁻⁷Napoaponahuè', quëmahuè nipon, quémá quëran pipipisopitahuè nipon, pënëntërahuësopita, camaitërahuësopita a'poatoma', nisha nisha mamanshiro'sa moshahuatama', israiro'sa no'pa' quëtërahuè quëran ocoiarahuè. Chinotamacoso marè' pëi acorahuësonta', a'poarahuè. Inapotohuatënuquëma', nisha nisha nacionquë ya'huëpisopita tēhuayatáponënuquëma'. ⁸Iso pëi noyápiachin nipirinhüè', ca nohuanton inimicoro'sari ohuatohuachina', na'piro'sara' yamorápon. Ina nicatona na'huëro'saso', tēhuapona'. Tēhuapona pochin inahua capini ninatapani: '¿Onpoatoncha Siniotori napotërin nicaya?' niitapona'. ⁹Naporo' a'nari itapon: 'Siniotori nosoroaton shima-shonënapita Iquipito quëran ocoirin. Ocoipirinhüè', inapitaso nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marè' ina a'popi. Napoaton Yosërinta inapita a'porahuaton po'pin aparisitërin,' itapon,' itërin.

**Sapa no'pa' copirnorì,
Saromon nicapon huè'ninso'**

10 ¹Sapa no'pa' copirnosò', sanapi. "Saromon Yosëri catahuarin ni'ton, yonquínahuan,"

topiso' natantërin. Ina natantaton yatëninrin: "Tēhuëchachin yonquínahuan nipachin, sacai' yonquicaso nininsopita natanpato, a'paniponco," ta'ton, Quirosarinquè huè'nin.

²Chini chiníquën nanantopisopita hua'ano'sari ca'tanpi. Camiyonënpitaquë pimo hua'sairo'sa', oro, na'pira'hua pa'ton nininsopita, inapita notohuaro' quënin. Saromonquë canquihuachina, tēnicaso marè' ma'pitaso yanataninsopita natanin. ³Natanpachina, inariso ya'ipi no'tëquën a'panirin. ⁴Ya'ipi no'tëquénáchin a'panitërinso natanaton: "Tēhuëchachin iso quëmapiso', yonqui yonquínahuan," tënin. Hua'anëntërinso pëi anitërinsona', ni'nin. ⁵Misanënuquë na'a noya cosharo capacaiso marè' acopiso', hua'ano'sa ya'huëcaiso marè' noyápiachin patoanaro'sa acotërinso', piyapinënpita, o'shina'pi hua'ano'sanënpita, onpo sacatopiso', onpo a'moanpiso', corto hua'ano'santa Sinioro marè' noya ma'sharo'sa tēparahuatona ya'ipi ahuiquitopiso', ya'ipi inapita ni'nin. Ya'ipi inapita ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin.

⁶Pa'yanaton Saromon itapon: "Ya'huërahuësò parti, yonquínahuan ninanso' natantërahuè. Ma'pitasona ninansopitanta', natantërahuè. No'tëquën sha'huitërinaco, tēnahüè. ⁷Sha'huitopirinacohüè', co natëtërahuè'. Caora chachin huëcato ni'ca'huarè' natëtërahuè huachi. Nitotëransopita, ma'sha ya'huëtërinquënsopita, inapita sha'huitopirinacohüè', co nanirinso chachin sha'huitërinacohüè', tēnahüè. ⁸¡Sa'anpita, ya'ipi piyapinënpita, inapita nóya ya'huëpi ni'nahuè! Inapitaso' nani tahuëri nonanso' natanápatona', capa cancantopi, tēnahüè. ⁹Siniorosò Yosënën ni'ton, noya nicatënuquën acorinquën israiro'sa hua'anëntamaso marè'. Inaso',

israiro'sa nosororinso' co onporonta nishatarinhuë'. Napoaton, no'téquën hua'anëntacaso marë' acorinquën. ¡Ma noyacha Sinioroso paya!'' itërin.

¹⁰Napotahuaton cara huaranca iscon pasa saota shonca quiro quë'ninso', oro quëtërin. Na'pira'hua pa'ton nininsopita, pimo hua'sairo'sa', inapitanta notohuaro' quëtërin. Co onporonta ina nápo pimo hua'sai' israiro'sa ya'huë-piquë, quëchinpihuë'. ¹¹⁻¹³Saromoninta notohuaro' ma'sha nicanarin. Naporahuaton ma'pitaso nataninsopita quëtërin. Ina piquëran Sapa copirnosó', ca'taninsopitarë chachin ya'huërin'pa' panantarín.

Naporahuaton Iran copirno nanchanënpitanta', pa'anamarë' pa'pi quëran, oro quëpi. Opiro parti quëran quëpi. Notohuaro' santaro nontë', na'pira'hua pa'ton nininsopita, inapitanta quëpi. Ina santaro nontë quëran Yosë chinotacaso pëiquë nanpënano'sa ya'huërinso', matatona nanpëcaiso' acotëra'piapi. Hua'anëntërinso pëiquënta', inapotopi. Arparo'sa', guitarra pochin nipisopita, inapitanta pi'nina'piro'sa marë' ina nontë quëran chachin nitopi.

Saromon ma'huanaton nahuinso'

¹⁴⁻¹⁵Nani pi'iquë ma'sha pa'ana'piro'saso', Israiro no'paquë Saromon copirno pahuërëpi. Arapia parti copirnoros'a ya'huëpisopitarinta', ina pahuërëräpi. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë chirinchi-ro'sa ya'huëpisopitarinta', pahuërëräpi. Inapitari pahuërëpiso' aquëtë Saromonso', cato shonca cato huaranca quiro oro quë'ninso' nani pi'iquë ma'patërin. ¹⁶Notohuaro' oro ya'huëtaton Saromonso', cato pasa iscoto inaquëran anitërin. Pancaráchin anitërin. A'naya a'naya saota quiro quë'ninso' anitërin.

¹⁷Ina nápo anitahuaton, cara pasa isco-toa'huanta oro quëran chachin anitaantarin. A'naya a'naya quiro miria na'con quë'ninso' anitërin. Nani anitahuaton: "Nipano tanan pëi!" itopiquë acorin.

¹⁸Hua'anëntacaso shiranënta', huiri pomon quëran anitërin. Nani tënihuachinara, oro quëran ya'ipi pashitopi. ¹⁹Ina shiraso', nanpënan ya'huëtërin. Saota achinahuan. Pisanamënta', tahuishin miachin. Huënsërinso', panca na'huëtërin. Tanpaquën ya'nanacaso marënta', cato tëranchin ya'huëtërin. Inapita pirayan, a'natëran, a'natëran pa'pini' nonanpiso' huaniárin acopi. ²⁰A'naya a'naya achinano'saquënta', cato cato pa'pini' nonanpiso' acora'piapi. A'natëran a'natëran a'nara acopi. Ya'ipiya quëran shonca cato ya'huërin. ¡Co onporonta a'na parti ina shira pochin nichinpihuë'!

²¹O'orinquë minëro'santa', oro quëransáchin nipi. "Nipano tanan" itopiso pëiquënta coshatacaiso marë' ohuarapisopitaso', inanpi quëransáchin nipi. Co manta prata quëranso ya'huërinhuë'. Naporo tahuëri'saso', na'con na'con oro ya'huërin ni'ton, prataso', co aquëtë pa'tërinhuë'. ²²Tarsis ninano itopiquë Saromonso' nancharo'sa anitërin. Inapitaquë piyapinënpitari nani cara pi'ipi quëran oro quëshipi. Prata, huiri pomon, tanpahuano'sa', nisha huaro huaroro'sa', inapita quëshipi. Iran copirno nanchanënpitarë chachin pa'sahuatona quëshipi. ²³Saromon copirnosó', ya'ipi isoro'paquë copirnoros'a na'huëtërin. Ma'huanin quëran na'huëtahuaton, yonquínahuan ninin quëraonta', na'huëtëra'piarin. ²⁴Napoaton naní quëran yani'pi. Nonin-sonta yanatanpi. Yosëri yonquínahuan acorin ni'ton, yanatanpi. ²⁵Naporahuaton nani pi'iquë ma'sha tëranta quëpatopi nicanacaiso marë'. Prata

quëran nipiso', oro quëran nipiso', a'mocaiso nipisopita, ahuëtacaiso marë' ohuarapisopita, cosharo apimotacaso marë' ya'huërsopita, cahuarioro'sa', moraro'sa', inapita quëpatopi.

**Saromon toronano'sa',
cahuarioro'sa', inapita
pa'aninso'**

²⁶Saromon toronano'sa pa'anahuaton, cahuarioquë pa'napiro'santa camairin. Huaranca catapini pasa toronano'sa ya'huëtërin. Cahuarioquë pa'napiro'santa shonca cato huaranca camairin. Inapitaso' nisha nisha ninanoro'saquë acorin. Ahuëtacaiso toronano'sa acorinquë, acora'piarin. Napopinchin Quirosarinquë a'paito sontaro'sa ya'huërsinquënta acorin. ²⁷Pa'pi notohuaro' prata Quirosarinquë ayontonin. Na'piro'sa pochin ana'atërin. Nonaranta', ana'atërin. Canonquë tanan iquiraro'sa na'arinso nápo ana'atërin. ²⁸⁻²⁹Cahuarioro'saso', copirno marë' ma'sha pa'anpisopitari Iquipitoquë pa'anpi. Sisiria partinta pa'anpi. Inaquëpita noya noya cahuarioro'sa ya'huërin ni'ton, napopi. Pa'anatona copirno nanchanënpitaquë, israiro'sa ya'huëpiquë a'paintapi. Iquipitoquë toronan pa'anpachinara, saota pasatë' coriqui marë' pa'anpi. Ina coriquiso', prata quëran ninin. Ya'huërë' a'nara cahuarioso pa'anpachinara, pasa a'natërápo shoncatë' marë' pa'anpi. Iti copirnoros'a', Siria copirnoros'a', inapitanta huë'sahuatona', ina cahuarioro'sa', toronano'sa', inapita pa'anquipi. Copirno marë' ma'sha pa'anpisopitari pa'antopi.

**Israiro'sa cato huënton
ocoicaiso' sha'huirins'o'**

11 ²⁶Hua'qui quëran a'na hua'ani Saromon chinitërin. Inari chachin hua'an acopirinhue', naporin.

Inaso' hua'an Napato hui'nin Quiropoamo itopi. Inaso', Sirita ninano itopiquë ya'huërin. Iprain israiro'sa no'panënuquë ya'huërin. Pa'pinso' nani chiminin. A'shins'o', Sirohuia itopi. Inaso quëyoron. ²⁷Onpoatonsona copirno chinitërinso', sha'huichinquëma nitotoco': Inanta Saromon marë' sacatërin. Tapi ninanonën itopiquë no'pa' amëntarotahuatona', pairanën anoyataantapi. ²⁸Saromoni chiniquë hui'napi nicaton, sacato hua'an nicacaso marë' acorin. Iprain, Manasisi, inapita huëntonosaquë sacatoro'sa ya'huërsinso', camaicaso marë' acorin. Inapitaso', Cosi shinpita.

²⁹A'na tahuëri Quiropoamoso', Quirosarin quëran ni'tapon pa'nin. Naporo' iraquë, a'nara pënëntona'pi nasha capaquë niimotopinan nacapirin. Inaso', Aiasi itopi. Siro ninanoquë ya'huërin. Inahuaráchin inaquë nisapi. ³⁰Naporo' Aiasiso', nasha capa manin. Osharahuaton shonca cato osërarin. ³¹Inaporaahuaton, Quiropoamo itapon: "Shonca osharahuëso', quëmari maquë'. Sinioro israiro'sanpoa chinotërehuaso napotërsinquë: 'Saromon hua'anëntërsinso osëretahuato, shonca huënton quëmari hua'anëntacaso marë' quëtaranquë.

³²Saromonso' a'na huëntoinchin hua'anëntapon. Piyapinëhuë Tapi itopiso' noya nicato napotarahue. Quirosarinta cari huayonahuë inaquë pëinëhuë ya'huëcaso marë' ni'ton, nosororahuë. Napoaton ina pochin nisarahue. ³³Saromonso' a'porahuatonco, mamanshiro'sa moshapatërin. Siton mamanshi paya Asotariti itopiso' mosharin. Quimosi itopisonta mosharin. Inaso', moaporo'sari mosharinso'. Mircon itopisonta mosharin. Inanta amonosari mosharin. Inapoonco costarincosohue' ninin. Pënëntërahuësopita, anitotërahuësopita, inapita co inaso pa'pinco pochin natërinhuë'

ni'ton, napotarahüë. ³⁴Napoapona-huë', ya'ipi hua'anëntërinso co ipora osërëtarahuë'. Pa'pinco' noya nicato, chiminaquë huarë' hua'anëntacaso quëtarahuë'. Tapiso' iráca nanpipon, pënëntërahuëso', camaitërahuëso', inapita natërin ni'ton, napotarahüë. ³⁵Hui'nini ya'huërëtohuachin, naporu huarë' hua'anëntërinso osërëtarahuë'. Ina osërëtahuato, quëma huachi shonca huënton nininso' hua'anëntacaso marë' quëtaranquën. ³⁶Hui'ninso' a'na huëntoínchin hua'anëntapon huachi. Tapi quëran pipirinsu' Quirosarinquë hua'anëntacaso marë' napoarin. Inaquë chinotiinacoso marë' huayonahuë ni'ton, napoarahüë. ³⁷Quëmaso nipirinhuë', acoaranquën na'con na'con israiro'sa hua'anëntacaso marë'. Onposo' no'pa' hua'anëntamaso nohuantohuatan, hua'anëntaran. ³⁸Ya'ipi camairanquënsopita natëton noya nipa-tanso', noya ni'saranquën. Tapiso' iráca nanpipon, pënëntërahuëso', camaitërahuëso', inapita natërin. Ina pochin quëmantata natëhuatanco, carinquën catahuanranquën ni'ton, quëma quëran pipipisopitaráchin israiro'sa hua'anëntapona'. Tapi sha'huitërahuëso' chachin quëmantata nitaranquën. ³⁹Tapi quëran pipipisopitaso', Saromon tëhuërinso marë' ana'intarahüë. Napoaparahüë', co ana'intomiatapohuë', tënin Sinioro," itërin.

⁴⁰Napotërinso natantaton, Saromonso Quiropoamo yatëparin. Inaso napoapona-huë', Iquipitoquë ta'arin. Saromon chiminaquë huarë' inaquë yacapatërin. Naporu' iquipitoro'saso', Sisaco copirno itopisoari hua'anëntërin.

Saromon chimininsu'

⁴¹Saromon hua'anëntapon naporinsu', yonquínahuan nininso', inapita a'na quëmapiri ninshitërin. "Saromon

hua'anëntapon naporinsu'," ta'ton ninshitërin. ⁴²Saromonso', Quirosarin quëran ya'ipi israiro'sa hua'anëntërin. Catapini shonca pi'ipi hua'anëntërin. ⁴³Ina quëran chiminpachina, Tapi ninanonën itopiquë pa'pitopi. Ina piquëran hui'nin Nopoamo itopisori ya'huërëterin huachi.

Israiro'sa cato huënton ocoipiso'

12 ¹⁻³Nopoamoso', Siquimoquë pa'nin. Inaquë israiro'sa nani niyontonpi: "Nopoamo copirnonënpoa ya'conin huachi," ta'caiso marë' niyontonpi. Naporu' Quiropoamoso', Iquipitoquëranchin nisarin. Saromon ta'ananpitan pa'ninquëranchin ya'huëarin. A'naquëni Nopoamori israiro'sa hua'anëntërinso', sha'huitopi. Napohuachina, Iquipito quëran pipirahuaton ya'huërinquë chachin huënantarin. Israiro ansiano'sari amatohuachinara, ya'ipi hua'ano'sapitarë chachin Nopoamo nontacaiso marë' paapapi. Quënanconahuatona itapona:

⁴—Tatacoso', chini chiniquën asacatërincoi. Naporahuaton, copirno marë' nininso' na'con apahuërëterincoi. Inapoato'i parisitërai. Quëmaso' ipora sanoanan quëran camaicoi. Pahuërëta'huaiso' nininsonta amashamiachin a'pamaquë'. Inapohuatan, noya natërainquën, itopi.

⁵—Noyapa'. Yonquiri'i nipachin. Iporaso pa'sahuatoma', cara tahuëri quëran huëantaco'. Naporu' sha'huitaranquëma yonquirahuëso', itërin. Napotohuachina, inahuaso pa'pi.

⁶⁻⁷Nani pa'pachinara, Nopoamoso pa'pinco' catahuaninsopita ansianoro'sa amatërin. Ma'sona nicacaso natanpachina, inahuariso sha'huitopi:

—Tëhuënachachin israiro'sa natëinquënso nohuantohuatan, nataninëinquënso chachin nitëquë'. Ama huachi co'chachin asacatëquësohuë'. Naporahuaton pahuërëta'caiso' nininsonta', a'pamaquë', itopi.

⁸⁻¹¹Napotopirinahuë!, inariso co natërinhuë!. Co natëtonhuë!, a'napita hua'ano'sa co masho nipisopitahuë! amatërin. Huë'pachinara, inahuanta ina chachin natanin. Natanpachina, inahuariso itapona!:

—Ama huachi co'chachin asacatocoi-sohuë!. Naporahuaton pahuërëta'huaiso nininsonta!, a'pamaquë!, itërinën. Napotërinënsopita, iso pochin sha'huitëquë!: “Tatahuëso! chiniquën asacatërinquëma!. Carimaso nipirinhüë!, chini chiniquën asacataranquëma!. Na'con pahuërëtcaso! camairinquëma!. Caso nipirinhüë!, na'con na'con pahuërëtcaso! camairanquëma!. Inaso!, sintoron quëran ahuihuitërinquëma!. Carimaso nipirinhüë!, hua'nara'huaquë motoanpinan huihuitiinanquë, ahuihuitaranquëma!” itëquë!, itopi.

¹²Cara tahuëri quëran Quiropoamoso!, a'napitarë chachin Nopoamo paapantapi. Sha'huitërinso chachin nipi. ¹³Paapantapirinahuë!, inariso co yainhuë! nontërin. Co ansianoro'sari pënëninso pochin sha'huitërinhuë!. ¹⁴A'napita hua'ano'sa co masho-huë! nipisopitari pënëninso! sha'huitërin: “Tatahuëso! chiniquën asacatërinquëma!. Carimaso nipirinhüë!, chini chiniquën asacataranquëma!. Copirno marë! nininsota! na'con pahuërëtcaso! camairinquëma!. Caso nipirinhüë!, na'con na'con pahuërëtcaso! camairanquëma!. Inaso!, sintoron quëran ahuihuitërinquëma!. Carimaso nipirinhüë!, hua'nara'huaquë motoanpinan huihuitiinanquë ahuihuitaranquëma!” itërin. ¹⁵Inapoaton Nopoamoso!, Israiro hua'ano'sari natanpiso!, co natërinhuë!. Siniorori Aiasi quëran Quiropoamo sha'huitërinso! nancaso marë!, naporin.

¹⁶Copirnorori napotërinso! Israiro hua'ano'saso!, natanpi. Ina natanatona!: “¡Co'chi natërinpoahuë! paya!” topi. Napoatona copirno chiniquën nontopi: “Tapi quëran pipipisopita, co huachi hua'anëntiincoiso ya'huërinhuë!.

Quisi chiminpachina ma'sha-nënpita Tapiri manin.

Co ina quëran canpoaso! ma'sha tëranta manëhuahuë!.

Ma topinanta shinpita natërëparihua!. Napoaton, ¡huëco patahua huachi! Sacatatón inanta!, hui'ninpita nocoma'in,” itopi.

Napotatona!, inapitasa ya'huëpi'pa'pa'pi huachi. ¹⁷Ya'huëre! Cota huënton israiro'saso!, Nopoamo copirno natëpi.

¹⁸Israiro hua'ano'saso!, no'huitatona pa'pi. Paasoi chachin Nopoamoso!, Sacato hua'an Atoramo itopiso! a'parin. No'huitatona pa'sapisopita noya nontaton asanocaso marë! a'parin. A'paporinhüë!, inapitariso na'piquëtatona tëpapi. Ina nitotaton Nopoamoso!, a'naroáchin toronanënuë nanpëaton Quirosarinquë ta'arin. ¹⁹Ina pochin shonca huënton israiro'saso!, Tapi quëran pipirinsota! copirno a'popi. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta ina chachin nisapi.

²⁰Quiropoamo Iquipito quëran huënantarinso!, ya'ipi israiro'sa natantopi. Ina quëran niyontonahuatona!, amatopi. Canquihuachina, shonca huënton israiro'sari, copirnonëna nicacaso marë! acopi. Cota huënton israiro'saráchin Tapi quëran pipirinsota! copirno natëpi.

²¹Nopoamoso! Quirosarinquë canquihuatón, pasa posa shonca huaranca sontaro'sa ayontonin. Cota, Mincamin, inapita huëntono'sa quëran ina nápo ayontonin. Shonca huënton israiro'sa ahueatona, naquëranchin hua'anëntaantacaso marë! naporin.

²²Napoporinhüë!, Yosëri Simaiasë itopiso nontaton camairin:

²³—Paaton Nopoamo nontoonquë!. Cota, Mincamin, inapita sontaro huëntono'santa nontoonquë!: ²⁴“Naporin Sinioro: ‘Carima camairanquëma ama iyamapitarë! quëma niahuëcamaso marëhuë!. Ca

nohuanton piyapinëhuëpita cato nacion ya'huëapón. Napoaton ya'huëramaquë panantaco', ténin Sinioro," itëquë', itërin. Cantonahuaton, inaso Siniorori camairinso sha'huitërin. Ina natanatona', inahuaso camaitërinso chachin nipi. Co huachi ahuëtacaiso marë' pa'pihuë'.

Quiropoamo mamanshi moshacaiso camaitërinso'

²⁵ Quiropoamoso' copirno ya'conahuaton, Siquimo ninano noyá acorin. Inaso ninano', Iprain israiro'sa no'panëncuë ya'huërin. Noyá acorapiton inaquë ya'huërin huachi. Ina piquëran Pinoiro ninano itopisonta noyá acorapirin.

²⁶⁻²⁷ Oshaquëran yonquiaton tapon: "Israiro'saso', Sinioro chinotacaiso marë' ma'sharo'sa Quirosarinquë tëpapi. Ina marë', pa'sápachina', ma'shátërahüë Nopoamo noya niantapona'. Napohuachina tëparahuatonaco Nopoamo natëantapona'. Inapohuachina, Tapi quëran pipirinso chachin ya'ipi israiro'sa hua'anëntaantapon," ténin yonquiaton.

²⁸ Inapo yonquirinso hua'ano'sa sha'huitërin. Inapitarë nonsahuaton, cato toroa'hua oro quëran anitërin. Tënihuachinara israiro'sa itapon: "Canpoaso israiro'sanpoa', nani na'aro Quirosarinquë pa'nëhua'. Ma'tana yosënënpopita. Isopita mini Iquipito quëran ocoiripoa'," itërin.

²⁹⁻³⁰ Napotahuaton piyapinënpita camairin a'nara Pitiriquë acocaiso marë'. A'naso nipirinuë', Tano nina-noquë acopi. Napohuachina israiro'saso', a'naquën Pitiriquë pa'pi. A'naquëonta', Tano ninanoquë pantapi. Toroa'hua-ro'sa moshacaiso marë' inaquëpita pa'sápatona', co huachi Yosë chinotacaiso marë' Quirosarinquëso pa'pihuë'. Inapoatona israiro'saso', oshahuanpi.

³¹ Naporahuaton Quiropoamoso', inahuara nohuanton artaroro'sa na'con

na'con anitërin. Inaquëpita corto hua'ano'sa pochin sacatacaiso marë' topinan israiro'sa acorin. Co Nihui huënton israiro'sa acorinuë'.

³²⁻³³ Nasha pita na'huëcaiso marënta', inaora yonquinën quëran ocoirin. Ina pitaso', pascoa yoqui quëran canchisë yoqui nisahuaton shonca a'natëräpo tahuëritahuaso', na'huëpi. Cota huënton israiro'sa Quirosarinquë niyontonatona pita na'huëpiso pochin ninin. Quiropoamo chachinta', toroa'hua nonanpiso' moshacaso marë' Pitiriquë yápa'marin. Inaquë ma'sharo'sa tëparahuaton nonanpiso' mosharin. Naporahuaton ina moshaton yonarin pochin nininso' a'përin. Inaora nohuanton artaroro'sa acorinquë sacatacaiso marënta', corto hua'ano'sa acora'piarin.

Acapo copirno ya'coninso'

16 (Nopoamo chiminpachina, hui'nin Apiamo itërinso Cota huënton copirno ya'conin. Inanta chiminpachina, hui'nin Asa itërinsoari ya'huëretërin. Quiropoamonta chiminpachina, hui'nin Natapo itërinsoari israiro'sa hua'anëntaantarin. Inaso napoaponahuë', Isacaro huënton quëmapi Paasa itopisoari tëparin. Inapotaton ya'huëretërin. Inanta chiminpachina, hui'nin Ira itërinsoari ya'huëretërin. A'nara sontaro hua'ani napoaponahuë', tëparahuaton inanta ya'huëretërin. Inaso', Simiri itopi. Napoaponahuë', inanta' a'nara sontaro hua'ani tëparahuaton ya'huëretërin. Inaso', Omiri itopi.)

²⁹ Cota huënton copirno Asa itopisoso', cara shonca posa pi'ipitarin. Inanapo pi'ipitaso', Omiri hui'nin Acapo itopiso ya'huëre', israiro'sa hua'anëntacaso marë' ya'conin. Inaso ya'conin quëran huarë', cato shonca

cato pi'ipi isairio'sa hua'anëntërin. Samaria ninanoquë ya'huëaton naporin. ³⁰Napoaponahuë', pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' Sinioroso' co noyahuë' cancantërin. ³¹Quiropoamo iráca co noyahuë' ninin. Acaposo nipirinhüë', na'con na'con co noyahuë' ninin. Canaan sanapi Quisapira itopiso' macaton, naporin. Quisapiraso' pa'pin, Iti-paaro itopi. Inaso Sitonquë copirno ya'coninso'. Inapitaso' Paaro mamanshi moshapi ni'ton, Acaponta ina moshapatërin. ³²Samariaquënta', a'nara Paaro moshacaiso' pëi artarorë chachin anitërin. ³³Naporahuaton naranta moshacaiso marë' ahuanirin. Ina naraqüë chachin Asira itopiso' mamanshi nonanpi. Inapita anitërinso marë' Siniorori Acapo no'huirin. A'napita copirno-ro'sa no'huirin quëran, na'con na'con ina no'huirin.

³⁴Acapo hua'anëntaso tahuëri'sa', Quirico ninano iráca ata'huantopiso', anoyataantapi. Pitiriquë a'nara Isairio quëmapi ya'huërin, liri itopiso'. Ina caniaritërin quëran simintonën acopi. Naporo chachin hui'nin paninantërinso', chiminin. Inaso', Apiramo itopi. Napoin quëran payora a'canin. A'canahuaton onconano'sa acoaso chachin, huinshoin ya'huërë' chimiantarin. Inaso', Sicopo itopi. Siniorori iráca Cosoi napotërinso chachin ninin.

Pi'imiatacaso Iniasë sha'huirinsó'

17 ¹Carata parti, Tisipi ninanoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inaso', Iniasë itopi. A'na tahuëri inaso', Acapo paaparahuaton itapon: “Sinioro chinotërëhuaso ya'huërin ni'ton, caso inasáchin natërahuë. Ina camairinco ni'ton, no'tëquën sha'huitaranquën. Ipora quëran huarë' co huachi o'nanaponhuë'.

Co poroncayo tëranta ya'huëaponhuë'. Ca sha'huianta'huarë' ya'huëantapon. Co Sinioro natëtonhuë' oshahuananso marë' ina pochin ana'intarinquën,” itërin. ²Ina quëran Siniorori Iniasë itapon: ³“Cortanii' aquëtëran pi'i pipirinsó parti pa'sahuaton, Quiriti i'shaquë na'pipon pochin ya'huëconquë'. ⁴Ina i'sha o'osaran. Naporahuaton nani cari itatano'sa camairahuë coshoro quëpatiinënquënso’,” itërin.

⁵Napotohuachina, inaso ina inachachin ninin. Cortanii' aquëtëran pi'i pipirinsó parti pa'sahuaton, Quiriti i'shaquë ya'huëconin. ⁶Inaquë itatano'sari nani tashiramiachin nani i'huaraya nosha, pan, inapita quëpatopi. Yamorohuachina i'sha o'orin.

⁷Napoápirinhüë', hua'qui quëran ina i'shaso', yanirin. Co o'naninhüë' ni'ton, naporin.

Iniasë quëyoroni nocomarinso'

⁸⁻⁹Napohuachina Siniorori Iniasë itaantapon: “Iporaso', Saripita ninano itopiquë pa'sahuaton ya'huëconquë'. Inaso ninano', Siton parti ya'huërin. Nani inaquë a'nara quëyoron camairahuë nocomainquënso marë',” itërin.

¹⁰Napotohuachina, inaso Saripitaquë pa'nin. Ninano ya'coanaquë canconahuaton, a'nara quëyoron ihuë masarin quënanconin. Përasahuaton itapon:

—Yosë marë' canta imoya, pi'pian i'sha quëshico o'oi, itërin. ¹¹Inaso', i'sha matapon pa'sapirinhüë', naquëranchin përantarin. Huëantahuachina itapon:

—Yosë marë' paonta quëshico topirahuë, itaantarin. ¹²Napotaantahuachina, inariso itapon:

—Yoscoarë' co anpipinan ya'huëtërincohuë'. A'na sët'amofchin pochin orinanquë arina ya'huëcharinco. Tomanta yonshaquë pi'pisha ya'huëtërinco. Inaíchin anpiato

hua'huahuë a'ca'huaso marë' ihuë masa-pirahuë': "Ina pëlyachinatoï tana tēpa-china'incoi," ta'to naporapirahuë', itërin.

¹³—Ama imoya pa'yanquësohuë'. Paaton naporanso chachin anpiontaquë'. Napoaponahuë', ca'ton anpituahatonco quëshico ca'i. Ina piquëran canpitanta', capamaso marë' anpiontaquë'. ¹⁴Sinioro isirairo'sacoi chinotëraiso', naporin: "Ca nohuanto arina orinanquë ya'huë-rinso', co nitiquiaponhuë'. Tomanta yonshaquë ya'huërinso', napoarin. Ca nohuanton o'nanpachin, cosharo ya'huëaquë huarë', ya'huëápon," tënin Sinioro, itërin.

¹⁵Napotohuachina, inaso ina inachachin ninin. Napoaton quëyoron, hua'huin, Iniasë, inapitaso hua'qui noya coshatopi. ¹⁶Siniorori piyapinën quëran sha'huitërinso chachin arina, toma', inapita ya'huërinso', co nitiquirinhuë'. Ya'huërachinin.

¹⁷Hua'qui quëran quëyoron hua'huinso', caniorin. Chiniquën caniorahuaton, chiminaquë huarë' ninin. ¹⁸Hua'huin chiminpachina, inaso Iniasë itapon:

—Quëmaso' Yosë nohuanton pënëntëran. ¡Co carinquënso', manta onpotëranquënhuë'! Co Yosë natëtohuë' oshahuanahuë. Napoaton ina ayonquiancoso marë' hua'huahuë tēpatëranco. ¡Inapotatonco ana'intëranco tēnahuë' itërin. ¹⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Hua'huan quëshico, itërin.

Quëpatohuachina, matërin. Inapa pë'satëquë huë'ërinso patoana ya'huërin ni'ton, inatohua quëpantarin. Quëpantarahuaton, huë'ërinso pë'saranëncuë acoontarin. ²⁰Ina quëran chiniquën Yosë nontërin: "¡Sinioro quëmaso', Yosënhuëncuë! Iso quëyoronso' na'con nosororinco. Pëinëncuë chachin

ichiya'huërinco. Quëmariso napoaponahuë', hua'huin tēpataton, pa'pi asëtaran," itërin. ²¹⁻²²Napotahuaton chimipia'hua cararo ya'quëtërin. Inapotapon pochin chiniquën Yosë nontaantarin: "¡Sinioro quëmaso', Yosënhuëncuë! ¡Quëma nohuanton iso hua'huasha nampianta'in tēnahuë'!" itërin. Napotohuachina Siniorori a'paniton, quëmapia'hua ananpitaantarin.

²³⁻²⁴Naporo' Iniasëri quëmapia'hua maimirarahuaton, anohuaramarin. Inaquë a'shin quëtaton:

—¡Ni'quë imoya hua'huan nanpirin! itërin.

—Iporacha tēhuëncinso' Yosë piyapinën ninanso' noya noya nitotërahuë huachi. Ma'sona tëranta quëmaso' topatan, Sinioro anitotërinquënso no'tëquën sha'huiaran, itërin quëyoron.

Iniasëri Acapo nontaantarinsó

18 ¹Cara pi'ipi Isirairo no'paquë co manta o'naninhuë'. Ina piquëran Siniorori Iniasë nontaton itapon: "Paaton Acapo nontaantaquë'. Ca nohuanton o'nanapon huachi," itërin.

²Napotohuachina pa'nin. Samariaquë canquirahuaton ni'pirinhuë', piyapi'sa tanarotatona pa'pi chiniquën parisitapi. ³⁻⁴Iniasë Samariaquë huëcaso', Acaponta piyapinën Apitiasë itërinso' nontacaso marë' përarin. (Apitiasëso', ya'ipi cancanën quëran huarë' Sinioro chinotërin. Napoaton pënëntona'piro'sa nosoroaton catahuarin. I'hua chachin Quisapirari sontaro'sa camairin inapita tēpacaiso'. Napohuachina Apiasëso', pasa pënëntona'pi masahuaton po'orin. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca acorahuaton, cato motopi nanino'saquë po'orin. Inapotahuaton, a'carárin.)

⁵Apitiasë canquihuachina Acapo copirnorri itapon:

—Niquë niquë paatëhua ya'huërëhuaso no'pa', pa'tahua'. Iro'sa', huinano'sa', inapita ya'huërinquë pë'tahuaros'a quëpa'ahua'. Pasto quënanpatëhua', inaquë cahuarioro'sa', moraro'sa', inapita a'ca'ahua'. Co'so' inapohua-tëhuahuë', ya'ipi taquiapona', itërin.
 6Napoatona niquë niquë pa'pi.

7Aptiasëso', iraquë Iniasë nacapiaton, pa'yanin. Ina quëran mónsho tahuaton:
 —¿Quëma ta'ma sinioro, Iniasënquën nica? itërin.

8—Ca mini. Paaton Acapo sha'hui-tëquë yanontërahuë, itërin Iniasëri.

9—¡Acapo napotohuato, co manta onpopirahuë' tëpaponco caso! 10I'hua chachin inaso', comisiono'sa nisha nisha parti a'parin yoniinënquënso marë'. Nisha nisha nacionquë pa'pirinahuë', co quënaninënhuë'. Huënantatona sha'huihuachinara: “¿Yoscoarë' co quënamahuë'?” itërin copirnor. Napotohuachina, inapitaso': “Nonpin-patoiso', Yosë ana'inchincoi” topi.
 11-12Po'pin yonípirinënhuë', co quënaninënhuë'. Iporaso': “Paaton copirno sha'huitonquë yanontërahuë,” itëranco. Pa'nahuëso' Sinioro ispiritonën niquë'pa' quëpaantaponquën. Copirno huë'pachin co quënanquiponquënhuë'. Inapohua-chin, inaso atëpataponco. Hui'napitapo quëran huarë' Yosëchin pa'yatopirahuë, inapotaponco. 13I'hua chachin Quisapirari sontaro'sa camairin pënëntona'piro'sa tëpacaiso'. Napohuachina, cariso' pasa pënëntona'pi po'orahuë. A'natëräpo shonca, a'natëräpo shonca acorahuato, cato motopi nanino'saquë po'orahuë. Inapotahuato, a'carárahüë. ¡Co a'na ina nitotomaranquënhuë'!
 14¡Acapo yanontëranso sha'huito huato, inaso huëntapon. Napoaponahuë' co quënanpachinquënhuë', tëpaponco caso! itërin Aptiasëri.

15—Sinioroso' ya'ipi nanitaparin. Ina marë' sacatato no'tëquën sha'huitaran-quën. Ipora tahuëri chachin Acaporo'co nona'huaso ya'huërin, itërin Iniasëri.

16Napotohuachina Aptiasëso', Acapo yonípon pa'nin. Quënanconahuaton, Iniasëri yanontërinso sha'huitërin. Ina natanahuaton nicapon pa'nin.

17Ipora quënanapon chachin Acapori itapon:

—¡I'yan! Israiro'sa aparisitápiranhuë', nani quënananquën huachi, itërin.

18—Quëma tëhuëchins'o piyapinën-pitarë'quën chachin Sinioro camaitë-rinso a'poran. Ina a'porahuatoma nisha nisha mamanshiro'sa Paaro nonanpiso' mosharama'. Ina na'intërinquëma parisitarama'. 19Iporaso' Carmiro motopiquë israiro'sa ayontonquë'. Catapini pasa a'natëräpo shonca ya'pi Paaro marë' pënëntopisopitanta', përaquë'. Catapini pasa Asira marë' pënëntopisopitanta', huë'ina'. Inapitaso' Quisapirari pahuë-rërin, itërin Iniasëri.

Paaro marë' pënëntopisopita Iniasëri canarinso'

20Iniasëri napotohuachina Acaposo', israiro'sa ayontonacaiso marë' comisiono'sa a'parin. Ya'huërë' inaora chachinso', Paaro marë' pënëntopisopita Carmiro motopiquë ayontonin. 21Naporó Iniasëso israiro'sa ya'carirahuaton, itapon:

—Ama huachi cato imatocosohüë'. Sinioro Yosë nipachin inasáchin imaco'. Paaronta Yosë nipachin, ina nipachin imacoso', itërin. Napotohuachina co a'panitopihüë'. 22Iniasëriso', naquë-ranchin itaantapon:

—Casáchin Sinioro marë' pënënta-rahüë. Napoaponahuë' Paaro marëso', catapini pasa a'natëräpo shonca ya'pi ya'huëräpi. 23Inta nipachin, cato toroa'hua quëco'. A'nara Paaro marë'

huayonahuatona tēpa'ina! Nani tēpa-huachina artaronēnquē ihuē aipi acó'ina! Napoaponahué!, ama a'pērapichinaso-hué!. Ya'huērē! canta!, a'nara tēparahuato Siniro artaronēn aipi acorahuē. Napoaporahué!, co canta a'pērapitarahué!.²⁴Nani acohuachina Paaro nonchina! Tēhuēnchachin Yosē nipachin ahuiquitacaso maré! pēn a'patimain. Canta inapotahuato, Siniro nontarahuē. ¡Insosona a'panitaton pēn a'paimahuachin, ina tēhuēnchachin Yosēso! itērin. Napotihuachina ya'ipi israiro'sari:

—¡No'tēquēn! Ina pochin niin, topi.

²⁵Napohuachinara, Paaro maré! pēnēntopisopita Iniasēri itapon:

—Canpitaso na'aquēma ni'quēhuarē!, canpita'ton toroa'hua huayonahuatoma inapotérico!. Nani tapahuatama!, ama a'pērapitapomarahué!, mamanshinēma nontoco ahuiquitacaso maré!, itērin.²⁶Napotohuachina inahuaso!, a'nara

toroa'hua huayonpi. Ina tēparahuatona artaro aipi acopi. Inapotahuatona tashiramiachin quēran camotēchin huaré! Paaro nontápi: “¡Paaro a'panicoi!” tosápi. Napoapona pochin, artaro conitatona pashi pashitērapí. Napopirinhahué! co a'panitērinhué!.²⁷Camotēchin nispaso! Iniasēri tēhuarin:

—¡Chini chiniquēn nontoco! yosē inanta ni'quēhuarē a'paniinquēma!. Ma'sona nisamara. Chi'chiámara a'na, iyámara, ni'tapon pa'mara, hué!ésámara. ¡Hué!ésápachin ochinanco! itárin.²⁸Napotápirinhué!, inapitaso chiniquēn: “Yai, yai,” tēcapona pochin conitapi. Cosoroa'huaro'saquē, nahuacaro'saquē, inaquēpita inahuara niohuanpitērapí. Inachintopi ni'ton, huēnai! amaquē huaré! inapopi.

²⁹Napochináchin panca tēhuērēnin huachi. Siniro maré! ma'sha ahuiquitacaiso ora na'huēpirinhué!, co macari a'panirinhué!.

³⁰Naporo! Iniasēri israiro'sa itapon:

—Iporaso', ya'ipinquëma yacaritoco', itërin. Napotohuachina, ya'ipi yacariipi. Iráca chachin inaquë Yosë marë' artaro acopirinahuë', ohuatopi. Ina chachin Iniasëri anoyatarin. ³¹Ina marë' shonca cato na'piro'sa ohuatopiso' manin. Cacopo hui'ninpita ya'huërinso napochachin manin. Ina Cacopo chachin iráca Siniorori aninahuanin: “Quëmaso' Israiro itarinën,” itërin. ³²Ina na'piro'sa quëran Sinioro artaronën niantarin. Ina tahuirinquënta', panca casharin. Cato shonca quiro trico ya'coninso', casharin. ³³Inapora huaton artaro aipi ihuë acorin. Ina quëran toroa'hua tëparahuaton yaquirin. Inapotërinso pita ihuë aipi acorin.

³⁴Inaquë acorahuaton israiro'sa camairin:

—Catapini orina'hua i'sha quëcátoma', toroa'hua yaquirahuëso opotoco', itërin. Napotohuachina ina inachachin

nipi. Naquëranchin inapotaantacaiso camaitaantahuachina, inapotaantapi. Cararo inapotopi. ³⁵Inapotopi ni'ton, i'shaso' artaro noyá së'cotërin. Casharinsonta', noyá mëntaitërin.

³⁶Ahuikitacaso ora nanihuachina, artaro ya'carirahuaton chiniquën Yosë nontërin: “¡Sinioro, quëmaso' Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinën! Ipora nontëranquënso' a'panitonco, quëmasáchin Yosënuquën ninanso' anitotocoi. Canta piyapinëncó ni'to, camaitëranso chachin nisarahuë. Inanta nitochina! ³⁷A'panico Sinioro. Quëmasáchin Yosënuquën nicaton, piyapinënpita noya chinotaanta'inënuquëso nohuantëran. ¡Ina nitotacaiso marë' a'panico!” itërin. ³⁸Naporo chachin inápa quëran Siniorori pën a'paimarin. Oshanëna marë' artaro aipi acopiso'

ya'ipi ahuiquitèrin. Ihuë, na'piro'sa', amocan, i'sha mëntairinso', inapitanta huiquitèrin. ³⁹Ina nicatona ya'ipi ni'tèrantapisopita isonpi. No'paquë huarë' monshorahuatona': "¡Siniorocha Yosëso paya!" topi. ⁴⁰Naporo' Iniasëso camaitaton:

—¡Paaro marë' pënëntopisopita ya'ipi maco'! itèrin. Napotohuachina israiro'sari ya'ipi mapi. Nani mapachinara: "Quison i'shaquë quëparahuatëhua', inaquë tëpa'ahua'," ténin. Napohuachina inaquë quëparahuatona tëpapi.

**O'nanacaso marë'
Iniasë orarinso'**

⁴¹Ina quëran Iniasëri Acapo itapon: —Paaton coshatëquë', o'oquë', co'huara o'nan huë'shatërasohuë', inapoquë'. Nani o'nan ya'caritarin, itèrin. ⁴²Napotohuachina pa'sahuaton, coshatèrin, o'orin, naporin.

Iniasëso napoaponahuë', Carmiro motopi hui'nimotën'pa' pantarin. Inaquë isonahuaton, to'topitënëncuë huarë' ya'pirin paquëmarin. ⁴³Ina quëran piyapinën itapon:

—Paaton marë' parti notëtëquë', itèrin. Napotohuachina, inaso pa'sahuaton notëontarin. Huënantarahuatón:

—Capa, co manta ya'norinhuë', itèrin. Napotopirinhuë', Iniasëri naquëranchin camaiantarin:

—Canchiséro pa'sahuaton notëontaquë', itèrin. ⁴⁴Canchiséro pa'ninquë, piyapinënso' sha'huiintarin:

—¡Marë quëran imira napapi chitoro pipiarin quënanahuë'! itintarin. Naporo' hua'anëni camaiantarin:

—Paaton Acapo sha'huitonquë toronanën cahuarionënpitaquë a'ténchin. Inaporahuaton a'naroáchin pa'in. Co'huara chiníquën o'nani ya'shopiara, itèrin.

⁴⁵Napotohuachina Acaposo', toronanëncuë huënsërahuaton, Quisiro ninanoquë pa'nin. Paaso', o'nan tashiroterin. Ihuane chachin huëcaton chiníquën o'nanarin huachi. ⁴⁶Iniasëso', Siniorori achinirin. A'morinso amotoontarahuatón, sintoronquë noyá huëquëantèrin. Inaporahuaton ta'ahuachina, Acapo na'huëtèrin. Ina'ton Quisiro ninanoquë canconin.

**Oripi motopi'pa'
Iniasë ta'arinso'**

19 ¹Acaposo ya'huërin'pa' canconahuaton, ya'ipi Iniasë naporinso Quisapira sha'huitèrin. Paaro marë' pënëntopisopitanta atëpatèrinso', sha'huitèrin. ²Ina natanahuaton Quisapiraso', Iniasë sha'huitacaso marë' a'nara comision a'parin: "Naporin Quisapira: 'Quëmaso' Paaro marë' pënëntona'piro'sa acorahuëso', atëpatèran. Napoaton carionta atëpata'huanquënso ya'huërin. Tashiraya ipora pochin atëpatèransopita pochin nitaranquën. Co'so' inapotohuatënquënhuë', mamanshiro'sa chiníquën ana'inchinaco,' ténin," itèrin.

³Ina natanaton, Iniasëso pa'yanin: "Co'so' ta'ahuatohuë', tëpaponaco," ta'ton Piirsipa ninanoquë piyapinën chachin ta'arin. Inaso ninano', Cota huënton no'panën pa'marin'pa' ya'huërin. Inaquë canconahuaton, piyapinën patèrin. ⁴Ina quëran inaso', inotëro parti paaton, a'na tahuërira' iratèrin. Napoin quëran nitama nara tashinantèrinquë huënsëconin. Inaquë co napon cancantárin. Yachiminatón: "¡Co huachi Sinioro ahuantërahuë'! ¡Canta', shimashonëhuëpita pochachin naponahuë ni'ton, acopitochanco!" itèrin. ⁵Napotahuaton ina narasoquë quëhuënin. Quëhuënin quëran huë'erin.

Napoaponahuë!, Siniro anquëninëni pichianahuaton ochinanin. Capayatohuachina itapon: “Huënsërahuaton coshatëquë!,” itërin. ⁶Huënsërahuaton yonissarin. Ni'pirinhuë!, motoantërinso pirayan pan pënayaquë anpipiso!, quënanin. I'shanta yonshaquë ina pirayan huënsëarin. Ina quëran huani-
rahuaton coshatërin, o'orin, naporin. Nani coshatohuachina quëhuëantaton huë'antarin. ⁷Napoaponahuë!, Siniro anquëninëni pichiantarahuaton ochinaantarin. Capayatohuachina itapon: “Huënsëantarahuaton coshataantaquë!.
Áquë iratamaso ya'huëtërinquë. Co'so' noya coshatohuatanhuë!, co chinoranquë cancontaranhuë!,” itërin. ⁸Napotohuachina, caantarin, o'oantarin, naporin. Inaporahuaton, catapini shonca tahuëri tashirë chachin iratërin. Pa'sápaton Oripa motopi'pa' huarë! canconin. Ina motopiso!, Siniro motopinën itopi anta!

⁹Cancontarahuaton, motopi naninquë huë'écaso marë! ya'conin. Ya'conpirinhuë!, Siniro itapon: “¿Ma'ta isëquë nissaran Iniasë?” itërin. ¹⁰“Quëmaso Siniro Yosënuquë, ya'ipi nanitapan. Napoaton pa'pi a'pitëranquë. Israiro'sarë'quë anoyatëranso a'popi. Artaronënpitanta!, ohuatopi. Quëma marë! pënëntopisopitanta!, sahuëniquë tëpapi. Casáchin nipirinhuë!, tëpainacoso marë! yonissarinaco,” itërin Iniasëri.

¹¹Naporo' Siniro itapon: “Aipiran pipirahuaton huaniquë!. Inaëchin na'huëarahuë ni'ton, inaquë huaniquë!,” itërin. Napotohuachina, inaso pipirin. Naporo' Siniroso' na'huëarin. Naporo chachin pa'pi chiniquë ihuan paaton motopiro'sa pa'ton pa'tontërin. Natëtëro'santa opoa opoatërin. Siniroso napoaponahuë!, co ihuanquë ya'huërinhuë!. Ihuan na'huëso chachin, ocohua ya'huëre! paantarin. Siniroso

napoaponahuë!, co ocohuaquë tëranta ya'huërinhuë!. ¹²Ocoanta copita'so chachin, pën ya'huëre! paantarin. Siniroso napoaponahuë!, co inaquë tëranta ya'huërinhuë!. Naporo' Iniasëso!, ya'coontarin. Pën na'huërin piquëran, yashin yashin natanchináchin, sanóshin huinpiro irinin. ¹³Ina natanaton, aipi a'morinso quëran nipa'copirayatërin. Inaporahuaton pipiintarin. Naporo' Siniro nontaton itapon: “¿Ma'ta isëquë nissaran Iniasë?” itërin. ¹⁴Napotohuachina: “Quëmaso' Siniro Yosënuquë, ya'ipi nanitapan. Napoaton pa'pi a'pitëranquë. Israiro'sarë'quë anoyatëranso a'popi. Artaronënpitanta!, ohuatopi. Quëma marë! pënëntopisopitanta!, sahuëniquë tëpapi. Casáchin quëparitopirahuë, tëpainacoso marë! yonissarinaco,” itërin.

¹⁵Naporo' Siniro itapon: “Ya'huëranquë paantarahuaton Tamasco ninoquë huarë! paquë!. Inaso ninano!, inotëro intonquë ya'huërin. Inaquë a'nara quëmapi Asairo itopiso!, Siria copirno nicacaso marë! acoonquë!. ¹⁶Ya'huëre! israiro'sa copirnonën nicacaso marënta!, Nimisi shiin Quio itopiso!, acoquë!. Quëma ya'huërenamën pënëntona'pi nicacaso marënta!, Sahuati hui'nin Irisio itopiso!, acoquë!. Inaso!, Apiri-miora ninanoa'huaquë ya'huërin. ¹⁷⁻¹⁸Inapotohuatan, insosona Asairo quëran cha'ëpachin, Quiro tëpapon. Quio quëran cha'ëpachin, Irisio tëpapon. Ina nipirinhuë!, ca nohanton canchisë huaranca israiro'sa imamiatarinaco. Inapitaso mamanshi Paaro itopiso!, co moshapihuë!,” itërin.

Pënëntacaso marë! Irisio acorinso!

¹⁹Siniro napotohuachina, Iniasëso ya'huërinquë paantarin. Apiri-miora

ya'cari nipachina, Irisio sacatarin quënanconin. Shonca a'na quëmapi'-santa quëchitapi. Inapitaso' cato cato tororo'saquë no'pa' ohuërërantapi. Piquëran nininso Irisiori quëpararin. Iniasëri paaparahuaton, aipi a'morinsoquë imopitërin. Inapotahuaton huëshiarin. ²⁰Naporo chachin Irisioso', tororo'sa a'porin. Ina quëran ta'arahuaton icantoonin:

—Imasaranquën mini siniro. Napoaponahuë', quëtoco paato, tata, mama, inapita nonta nonta'i, itërin.

—Noya paquë'. Ama napoaponahuë', napotëranquënso' naniantëquësohuë', itërin Iniasëri.

²¹Napotohuachina, pa'sahuaton cato chachin toro asacatërinso', tëpaconin. Ina anpicaso marënta', nararo'sa oyoninso' manin. Inaquë nosha anpihuachina, ca'pi. Nani ca'pachinara, pa'pin, a'shin, inapita, nontërin. Inapotahuaton, Iniasë imarin. Imaton, ina marë' sacatërin.

Napoto oparonën Acapori osëretërinso'

21 ¹Hua'qui quëran pochin Acaposo', nanan ocoiantarin. Quisiriroquë chachin a'nanta quëmapi ya'huërin. Napoto itopiso'. Inaso', Acapo copirno hua'anëntërinso pëinën pirayan oparonën ya'huëtërin. ²A'na tahuëri Acaposo', Napoto itapon:

—Oparonën pa'antoco topirahuë. Ina marë' no'tëquën pahuërë'inquën. Co'so' pa'antancoso' nohuantohuathanhuë', carinquën nipachin a'na oparo noya noya nininso' quëchinquën. Pëinëhuë pirayan ya'huërin ni'ton, nisha nisha cosharo shaca'huaso marë' nohuantërahuë, itërin. ³Napotopirinhüë', inariso itapon:

—Isoso oparo', tatahuë yachimination, cari hua'anënta'huaso marë'

quëtërinco. Shimashonëhuëpitarinta ina chachin hua'anëntopi ni'ton, co quëta'huanquënso' Yosë nohuantërinhuë', itërin.

⁴Napotërinso natanaton, inaso sëtërin, no'huitërin, naporin. Pëinëquë quëhuënconahuaton, paira parti notë-tërin quëran natantárin. Coshatacaso marë' përapirinhüë', co nohuantërinhuë'. ⁵Napohuachina Quisapirari paaparahuaton itapon:

—¿Onpoatonta pa'pi sëtatón, co yacoshatëranhuë'? itërin.

⁶—Napoto oparonën nohuantato, iso pochin nontërahuë: “Ina marë pahuërë'inquën. Co ina nohuantohuathanhuë', a'na oparo ina ya'huërenamën noya noya nininso quëchinquën,” itërahuë. Napotopirahuë, co nohuantërinhuë', itërin so'ini.

⁷—¿Macairata hua'anquënso'? Ama ina marë' sëtatónhuë', coshatëquë'. ¿Carinquën quëtëranquën Napoto oparonën! itërin sa'ini.

⁸Napotahuaton Acapo nininën a'pitaahuaton quiricaros'a ninshitërin. Copirno sichonëquë chachin sichotahuaton, Quisiro ansiano'sa a'patërin. ⁹⁻¹⁰Quiricaros'aquëso' tapon: “Niyontonatoma ayono nicacamaso marë' sha'huico'. Niyontónpatama', ya'natiirinsó huënsënanquë Napoto ahuënsëco'. Ina notënanquënta', cato ya'pi ina nonpinapicaiso marë' ahuënsëco'. Ina quëran ya'ipi natantapaiquë nonpinapiina: ‘Napoto Yosë no'huiton, pinorin. Copirnonta', napotërin natanai,' ichina'. Ina piquëran inaso', ninano quëran ocoico'. Inaquë na'piquë të'yaratoma tëpaco,’” tënin.

¹¹⁻¹⁴Napohuachina ya'huëhuano'sa', ansiano'sa', hua'ano'sa', inapitaso ina inachachin nipi. Inapoatona', a'nara comision Quisapira sha'huitacaso marë'

a'papi. Cantonahuaton: “Napoto nani na'piquè tè'yaratona tèpapi,” itèrin.

¹⁵Ina natanaton, Quisapiraso' so'in sha'huitèrin: “Oparonèn co yapa'antèrinquènsohuè!, nani chiminin. Paaton ina oparo quèinari maquè!,” itèrin. ¹⁶Ina natanaton, Acaposo Napoto oparonèn hua'anèntèrin huachi.

¹⁷Naporo' Siniorori Iniasè nontaton itapon: ¹⁸“A'naróachin pa'sahuaton, Acapo ni'contaquè!. Apiramiachin inaso!, Napotoco oparonènquè nisarin. Ayananpirin ni'ton, hua'anèntacaso marè' pa'nin. ¹⁹Quènanconpatan napotèquè!: ‘Naporin Sinioro: Napoto tèparahuaton oparonèn matèran. Inapotèran ni'ton, ni'niraro'sari huèinainèn irotèrin. Ina marè' quèimanta inaquè chachin ni'niraro'sa huèinainèn irotapènèn,’ itèquè!,” itèrin.

²⁰Napotohuachina, pa'sahuaton Siniorori napotèrinso' Acapo sha'huitonin. Napotohuachina Acapori itapon:

—¡Quèmaso' inimiconèhuènquèn nipiranhuè!, niquènanèchi paya! itèrin. Napotohuachina Inari itapon:

—Co Sinioro costarinsohuèráchin ninanso marè' niquènanè!. ²¹Napooton Sinioro napotèrinquèn: “Ya'ipi quèimá quèran pipipisopita Israiro nacion quèran ata'huantarahuè. A'naquèn inaora marè' sacatapona!. A'naquènso' patrohuanapona!. Inapopirinahuè ya'ipi inapita tiquiarahuè. ²²Quiropoamo, Paasa, inapita copirnoros' sa quèimopinènpita napotèrahuèso pochachin quèimanta nitaranquèn. Inapita pochachin quèimanta israiro'sa aoshahuanan. Inaporan ni'ton, pa'pi no'huitato napotaranquèn.

²³Quisapiranta yonquiaton, Siniorori itèrin: ‘Quisapiranta chiminpachin, Quisiro ninano pairanèn pirayan, ni'niraro'sari noshanèn capona!.

²⁴Insosona quèima quèimopinèn nina-noquè chiminpachin, ni'niraro'sari ca'sarin. Áquèsos' chiminpachin, chanaro ca'tèros'ari capona!, ténin,” itèrin. ²⁵(Co a'na tèranta Acapo copirno pochin ya'huèrinhuè!. Inaso!, ya'ipiya quèran nápo naponin ninin. Sa'ini camairin ni'ton, co Sinioro nohuantèrinsohuè!, nisárin. ²⁶Nisha nisha mamanshiro'sa mosharápato, amororo'sa pochin niconin. Inapitaso' Siniorori ocoirin. Israiro'sari ya'huèrètacaiso marè' napotèrin.)

²⁷Iniasèri napotèrinso' natanahuaton, Acaposo pa'pi sètèrin. A'morinso osharahuaton, sa'catèn nininso' a'morin. Naporahuaton co huachi coshatatonhuè!, Yosè yonquirin. Huè'èpachinanta!, inanpi a'morinquèranchin huè'èrin. Oshanèn marè' sètèrinso' nitotacaiso marè' naporin. ²⁸⁻²⁹Napohuachina, Siniorori Iniasè itapon: “¡Ni'què! Acaponta co noyahuè! nininso marè' sètèrin. Napooton inaporinso marè' co nanpiso' ana'intapohuè!. Nani chiminpachin, hui'nini ya'huèrètapon. Naporo' quèimopinènpita ana'intarahuè,” itèrin.

Acapo minsècaiso', Miciasèri sha'huitèrinso'

22 ¹Cara pi'ipi pochin israiro'saso!, siriario'sarè' co huachi niahuèpihuè!. ²Naporo' Cota huènton copirno Cosahuato itopisoso!, Acapo nicapon pa'nin. ³Ninontèrapi quèran Acaposo!, sontaro hua'ano'sanènpita napotèrin:

—Carata parti Namoto ninano ya'huèrin. Inaso ninano!, canpoanquèn. Napoaponahuè!, Siria copirnoros' hua'anèntarin. ¡Pa'ahua osèrètahua! itèrin. ⁴Napotahuaton, Cosahuatonta natanin:

—Siria sontaro'sa Namotoquè ya'huèapi. ¿Co'tama quèimanta inapita

ahuëa'huaiso catahuaponcoihuë' to? itërin.

—Quëma topatan, catahuainquën nipa-chin. Sontaronëhuëpita ira pa'topiso', cahuarioquë pa'piso', inapitanta quëma sontaronënpita catahuararin. ⁵Napoa-ponahuë', co'huara pa'shátërasëhuahuë', Siniro natahuan. Ina nohuantërinso' anitochinpoa', itërin inarinta'.

⁶⁻⁷Napotohuachina Acaposo', pënëntona'piro'sa ayontonin. Catapini pasa ayontonahuaton natanin:

—¿Sontaro'saroco chachin pa'sahuato, Namotoquë Siria sontaro'sa ya'huëpiso', ahuëco'in? itërin. Napotohuachina inahuari:

—Noya paquë'. Siniro catahuararinquën ni'ton, inapita minsëaran, itopi. Napopirinahuë', Cosahuatoso Acapo natanin:

—¿Co'tama aquëtë Siniro marë' pënëntërinso ya'huërinhuë nica? inanta natanëhua naporini, no'tëquën anitochitonpoahuë', taantarin.

⁸—Ya'huërin mini a'nara. Inaso', Imiro hui'nin Micaiasë itopiso'. Cariso napoaporahuë', co quë'yarahuë'. Ma'sha onpoca'huasoráchin sha'huitërinco ni'ton, naporahuë, tënin Acapo. Napopirinahuë':

—Ama napoquësokuë', itërin Cosa-huatori. ⁹Naporo' Acaposo', a'nara hua'an camairin:

—A'naróchin Micaiasë quëquë', itërin.

¹⁰Cosahuato, Acapo, inapitaso shira-nënaquë huënsërantapi. Ahuëtai marë' nitapapiquëranchin Samaria ninano prasa'huayanënuquë huënsëapi. Inaso' prasaa'huaya ya'coana pirayan ya'huërin. Inaquë a'napita pënëntona'piro'saso', pënëntápi.

¹¹A'naso pënëntona'pi, Quinaana hui'nin Sitiquiasë itopi. Inaso' pënëntacaso marë' hua'na quëran pomono'sa ninin. Ina a'norahuaton, chiníquën pënëntarin: “¡Naporin Siniro: ‘Iso pomono'sa^b quëran ohuanëso pochin nitaton, Siria sontaro'sa minsëaran! Tiquiaquë huarë' inapitaran, tënin,” tosárin. ¹²A'napita pënëntona'piro'santa', inachachin copirno sha'huitápi: “Siria sontaro'sa Namotoquë ya'huëpiso', ahuëconquë'. Napohuatan canataran. Siniro catahuarinquën ni'ton, inapita minsërahuaton ninano osëretaran,” itápi.

¹³Micaiasë macapon pa'ninso' hua'ani, quënanconahuaton itapon: “Naní quëran a'napita pënëntona'piro'saso', copirno nohuantërinso chachin sha'huitapi. Napoaton quëmanta', inapita pochachin sha'huiquë topirahuë',” itërin.

¹⁴—Siniro camairincosoráchin Yoscoarë' caso sha'huirahuë, itërin Micaiasëri.

¹⁵Acapotaquë canconpachina, inari itapon:

—Micaiasë. ¿Noya ipora Namotoquë paato Siria sontaro'sa ahuëca'huaso' to? itërin.

—Paaton ahuëconquë'. Canpita canatarama'. Siniro catahuarinquëma ni'ton, inimicoro'sa minsërahuatoma', ninano osëretarama', itërin Micaiasëri.

¹⁶—“Siniro ni'sárinco no'tëquën sha'huitaranquën,” ta'ton no'tëquën sha'huitoco. Nani na'aro sha'huitëranquën ina pochin nontancoso', itaantarin Acapori. ¹⁷Naporo' Micaiasë tapon:

“Pa'patan ma'sona onpocamaso' nani ninorahuë.

Ohuicaro'sa co hua'anëhuanhuë pochin Israiro sontaro'sa motopiro'sa yanquëtopi.

^b 22.11 *Pomono'*: Iráca israiro'sa ya'huëpiso parti, chiníquën nipiso' ayonquirin. Toro pomonën quëran co oshatarinpoasokuë pochin nininso' ayonquirin.

Napopi ni'ton, Siniro sha'hui-
tërinco:

‘Inapitaso' co hua'anëna ya'huë-
topihuë'.

Napoaton noya quëran ya'huë-
pi'pa' paanta'ina,' tënin,”
itërin.

¹⁸Naporo' Acaposo', Cosahuato itapon:

—¡Ni'nina huachi! ¡Napotëranquënso
chachin ma'sha onpoca'huaso' sha'-
huitarinco! itërin.

¹⁹Ina quëran Micaiasëso', taantapon:

—Naporanso marë' Siniro a'notë-
rincoso sha'huichinquën natanquë':
Siniro hua'anëntacaso shiranënquë
huënsëarin ni'nahuë. Sontaronënpita-
tanta'^c, ina ya'cari huaniápopi. Inchinan
quëran, ahuënan quëran huaniápopi.
²⁰⁻²¹Naporo' Siniro inapita natanin:
Namoto ninanoquë Siria sontaro'sa
ya'huëapi. Inaquë pa'sahuaton, chimina
marë': ¿Incarita Acapo nonpintapon
ipora? itërin. Napohuachina na'a
anquëniro'sari nisha nisha sha'huitopi.
Napoaponahuë', a'na sopairi Siniro
ya'carirahuaton: “Cari nonpintarahuë,”
itërin. “¿Onpo nonpintaponta'?” itërin
Siniororinta'. ²²“Ya'ipi pënëntona'pi-
ro'sa Acapo camairinso nonpintarahuë.
Inapitari sha'huitohuachina, ahuëtapon
pa'sarin,” itërin sopairi. Ina nata-
naton, Siniorori itapon: “Naporinchi
paya. Nonpintaran ni'sora. Pa'maton
inapotëquë',” itërin. ²³Naporin ni'ton,
nonpintarinënso' nani nitotëran. Siniro
tëpainquënso' yonquirin. Napoaton
sopairi pënëntona'piro'sa camairanso',
anonsarin, itërin.

²⁴Naporo' Sitiqiasëri, Miquiasë
panpirayarin. Napotahuaton:

—“Siniro ispiritonëni Sitiqiasë anito-
tacaso tananpitërin. ¡Ina tananpitaton,

ca ya'huëre anitotërinco huachi,”
topatan, ninonpintaran! itërin.

²⁵—Co hua'quiya quëranhuë' a'na
patoanaquë a'na patoanaquë na'picaso
marë' ta'a ta'arantapon. Naporo' no'të-
quën nonahuëso', nitotaran quëmanta',
itërin Micaiasëri. ²⁶Naporo' Acaposo'
sontaronënpita camairin:

—Micaiasë masahuatoma', Amon
chirinchiataquë quëpaco'. Hui'nahuë
Coasë itërahuësoarinta ni'in. ²⁷Inapi-
taquë quëparahuatoma', sha'huitoco
tashinanpëiquëchina'. Naporahuaton
pi'pian pi'pian a'caina', o'shichina',
napochina'. Siria sontaro'sa minsëato
huënanta'huarë', inapochina', itërin.

²⁸Micaiasëso napoaponahuë', taantarin:

“Noya huënantahuatanso',
co tëhuëchachin Siniro
noninso' sha'huirahuë',”
tënin.

²⁹Ina pochin Acapo, Cosahuato,
inapitaso Namotoquë Siria sontaro'sa
ahuëapona pa'pi. Ya'ipi sontaronënpita-
tarë chachin pa'pi. ³⁰Inaquë nipachina
Acaposo', Cosahuato itapon:

—Quëmaso' a'moranquëranchin
ahuëtapon paquë'. Caso nipirinhüë',
nisha a'moto ahuëtarahuë', itërin.
Napoaton inaso', nisha a'morin quëran
ahuëtapon ya'conin.

³¹Siria copirnosos', cara shonca cato
capitano'sa camairin. Inapitaso' ahuëta-
caiso toronano'saquë sontaro'sa pa'piso'
hua'anëna'. Inapita camaiaton itapon:
“Israiro copirnoráchin cancantatoma
ahuëco',” itërin. ³²Napotohuachina inapi-
taso', Cosahuato quënanpi: “Iso mini
Israiro copirno,” ta'tona tancapitopi.
Inapotohuachinara, inaso “yai,” tënin.

³³Naporo inapitariso', nohuitopi: “Co
aso Israiro copirnohuë',” ta'tona a'popi.

^c 22.19 Sontaronënpita topachina: Anquëninënpita tapon naporin.

³⁴Napoaponahuë!, a'nara Siria sontaro pë'chinanën quëran inantërin. Topinan a'paponahuë!, Acapo ohuanin. Hua'na cotonën nipachintërintaëchin pichinan ninopinën ohuantërin. Napotohuachina inaso!, toronanën quëpana'pi camairin:

—¡Acorinacochi paya! ¡A'potahuaton chi'huincaco! itërin. ³⁵Naporo tahuëri pa'pi chiniquën siriaro'sarë' niahuëpi. Napoaso copirnosol, a'naquën sontaro'sari achinipi ni'ton, huanichináchin nii'huarin. Napoaponahuë!, i'hua-
raya huarë' chiminin. Toronaanaquë huënainën noquitërin ni'ton, naporin.

³⁶Pi'i yaya'conahuaso!, Israiro sontaro hua'ano'sa chiniquën nanan sha'huipi: “¡Ya'ipinquëma ya'huëramaquë paco!”
³⁷Copirnonënpoa chiminin ni'ton, co huachi ahuetacaso ya'huërinhuë!” topi. Ninapotatona yanquëëpi. A'naquën

hua'ano'saso nipirinhue!, copirno nonën Samariaquë quëpapi. Inaquë quëmo-pinënpitari pa'pitopi. ³⁸Ina piquëran a'naquën piyapinënpitari i'sha tapapiquë toronanën pa'motopi. Inaquë chachin monshihuantë sanapi'santa amapi. Siniorori Iniasë quëran iráca sha'huitërinso chachin, ni'niraro'sarinta huënainën irotopi.

³⁹Iso quiricaquë, co ya'ipi Acapo naporinso ninshitërahuë!. A'na quëmapinta ninshitaton: “Acapo hua'anëntapontapon naporinso!” ta'ton ninshitërin. Hua'anëntacaso pëinën anitaton, huii pomon quëran acoana taparinso sha'huirin. Ninanoro'sa apairatërin-sonta!, sha'huirin. ⁴⁰Inapochin Acapo chiminin. Ina chiminpachina, hui'nin Ocosiasë itërinso ya'huërë!, israiro'sa hua'anëntërin.